

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — क्रम पाठः

पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

उपानुवाक्याभिधानं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

हिरण्यवर्णाः शुचयः । हिरण्यवर्णा इति हिरण्य—वर्णाः । शुचयः पावकाः । पावका यासु ।
यासु जातः । जातः कश्यपः । कश्यपो यासु । यास्विन्द्रः । इन्द्र इतीन्द्रः ॥ अग्निर्ऋत्याः । या
गर्भम् । गर्भम् दधिरे । दधिरे विरूपाः । विरूपास्ताः । विरूपा इति वि—रूपाः । ता नः । न
आपः । आपः शम् । शङ् स्योनाः । स्योना भवन्तु । भवन्त्विति भवन्तु ॥ यासां राजा । राजा
वरुणः । वरुणो याति । याति मद्ध्ये । मद्ध्ये सत्यानृते । सत्यानृते अवपश्यन्न । सत्यानृते इति
सत्य—अनृते । अवपश्यन् जनानाम् । अवपश्यन्नित्यव—पश्यन्न । जनानामिति जनानाम् ॥
मधुश्चुतः शुचयः । मधुश्चुत इति मधु—श्चुतः । शुचयो याः । याः पावकाः । पावकास्ताः । ता
नः । न आपः । आपः शम् । शङ् स्योनाः । स्योना भवन्तु । भवन्त्विति भवन्तु ॥ यासाम्
देवाः । देवा दिवि । दिवि कृण्वन्ति । कृण्वन्ति भ्रूषम् । भ्रूषर्ऋत्याः । या अन्तरिख्वे । अन्त-
रिख्वे बहुधा । बहुधा भवन्ति । बहुधेति बहु—धा । भवन्तीति भवन्ति ॥ याः पृथिवीम् । पृथिवीम्
पर्यसा । पर्यसोन्दन्ति । उन्दन्ति शुक्राः । ॥ [१] ॥ शुक्रास्ताः । ता नः । न आपः । आपः
शम् । शङ् स्योनाः । स्योना भवन्तु । भवन्त्विति भवन्तु ॥ शिवेन मा । मा चरुषुषा । चरुषुषा
पश्यत । पश्यतापः । आपः शिवया । शिवया तनुवा । तनुवोप । उप स्पृशत । स्पृशत त्वचम् ।
त्वचम् मे । म इति मे ॥ सर्वा अग्नीन् । अग्नींरप्सुषदः । अप्सुषदो हुवे । अप्सुषद इतप्सु—
सदः । हुवे वः । वो मयि । मयि वचः । वचो बलम् । बलमोजः । ओजो नि । नि धत्त । धत्तेति

धत्त॥ यददः । अदः सम्प्रयतीः । सम्प्रयतीरहौ । सम्प्रयतीरिति सम्—प्रयतीः । अहानन्दत ।
 अनन्दता हते । हत इति हते ॥ तस्मादा । आ नद्यः । नद्यो नाम । नाम स्थ । स्थ ता । ता वः । वो
 नामानि । नामानि सिन्धवः । सिन्धव इति सिन्धवः ॥ यत् प्रेषिताः । प्रेषिता वरुणेन । प्रेषिता इति
 प्र—इषिताः । वरुणेन ताः । ताः शीभम् । शीभं समवल्गात । समवल्गात तत् । समवल्गातेति
 सम्—अवल्गात ॥ ॥ [२] ॥ तदाप्नोत् । आप्नोदिन्द्रः । इन्द्रो वः । वो यतीः । यतीस्तस्मात् ।
 तस्मादापः । आपो अनु । अनु स्थन । स्थनेति स्थन ॥ अपकामः स्यन्दमानाः । अपकाम-
 मित्यप—कामम् । स्यन्दमाना अवीवरत । अवीवरत वः । वो हिकम् । हिकमिति हिकम् ॥
 इन्द्रो वः । वः शक्तिभिः । शक्तिभिर् देवीः । शक्तिभिरिति शक्ति—भिः । देवीस्तस्मात् । तस्माद्
 वाः । वार्णाम् । नाम वः । वो हितम् । हितमिति हितम् ॥ एको देवः । देवो अपि । अप्य-
 तिष्ठत् । अतिष्ठत् स्यन्दमानाः । स्यन्दमाना यथावशम् । यथावशमिति यथा—वशम् ॥ उदा-
 निषुः । आनिषुर् महीः । महीरिति । इति तस्मात् । तस्मादुदकम् । उदकमुच्यते । उच्यत इत्यु-
 च्यते ॥ आपो भद्राः । भद्रा घृतम् । घृतमित् । इदापः । आप आसुः । आसुरग्रीषोमौ । अग्रीषोमौ
 बिभ्रति । अग्रीषोमावित्यग्री—सोमौ । बिभ्रत्यापः । आप इत् । इत् ताः । ता इति ताः ॥ तीव्रो
 रसः । रसो मधुपृचाम् । मधुपृचामरङ्गमः । मधुपृचामिति मधु—पृचाम् ॥ ॥ [३] ॥ अर-
 ङ्गम आ । अरङ्गम इत्यरम्—गमः । आ मा । मा प्राणेन । प्राणेन सह । प्राणेनेति प्र—अनेन ।
 सह वर्चसा । वर्चसा गन्न । गन्निति गन्न ॥ आदित् । इत् पश्यामि । पश्याम्युत । उत वा । वा
 शृणोमि । शृणोम्या । आ मा । मा घोषः । घोषो गच्छति । गच्छति वाक् । वाङ् नः । न आसाम् ।
 आसामित्यासाम् ॥ मन्ये भेजानः । भेजानो अमृतस्य । अमृतस्य तरहि । तरहि हिरण्यवर्णाः ।
 हिरण्यवर्णा अतृपम् । हिरण्यवर्णा इति हिरण्य—वर्णाः । अतृपय्यदा । यदा वः । व इति वः ॥
 आपो हि । हि ष्ठ । स्था मयोभुवः । मयोभुवस्ताः । मयोभुव इति मयः—भुवः । ता नः । न ऊर्जे ।
 ऊर्जे दधातन । दधातनेति दधातन ॥ महे रणाय । रणाय चरुषसे । चरुषस इति चरुषसे ॥ यो
 वः । वः शिवतमः । शिवतमो रसः । शिवतम इति शिव—तमः । रस स्तस्य । तस्य भाजयत ।
 भाजयतेह । इह नः । न इति नः ॥ उशतीरिव । इव मातरः । मातर इति मातरः ॥ तस्मा अरम् ।
 अरम् गमाम । गमाम वः । वो यस्य । यस्य रुषयाय । रुषयाय जिन्वथ । जिन्वथेति जिन्वथ ॥

आपो॑ ज॒नय॑थ । ज॒नय॑था च । च॒ नः । न॒ इति॑ नः ॥ दि॒वि श्र॑यस्व । श्र॒यस्वा॒न्तरि॑ख्वे । अ॒न्त-
रि॑ख्वे यतस्व । य॒तस्व॒ पृथि॑व्या । पृथि॒व्या स॒म् । स॒म् भ॑व । भ॒व ब्र॒ह्मव॑र्चसम् । ब्र॒ह्मव॑र्चसम॑सि ।
ब्र॒ह्मव॑र्चसमि॑ति ब्रह्म—व॒र्चस॑म् । अ॒सि ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॑ । ब्र॒ह्मव॑र्चसाय॑ त्वा । ब्र॒ह्मव॑र्चसाये॑ति ब्रह्म—
व॒र्चसाय॑ । त्वेति॑ त्वा ॥ ॥ [४] ॥

(उ॒दन्ति॑ स॒मव॑ल्गात मधुपृ॒क्षाम् मा॒तरो॒ द्वाविं॑शतिश्च)

॥ १ ॥

अ॒पाम् ग्र॑हान् । ग्र॒हान् गृ॑ह्णाति । गृ॒ह्णात्ये॒तत् । ए॒तद् वा॒व । वा॒व रा॒जसू॑यम् । रा॒जसू॑यय॑त् ।
रा॒जसू॑यमि॑ति रा॒ज—सू॑यम् । यदे॒ते । ए॒ते ग्र॑हाः । ग्र॒हाः स॒वः । स॒वोऽग्निः॑ । अ॒ग्निर् व॑रुणस॒वः ।
व॑रुणस॒वो रा॒जसू॑यम् । व॑रुणस॒व इति॑ वरुण—स॒वः । रा॒जसू॑यम॒ग्निस॒वः । रा॒जसू॑यमि॑ति रा॒ज—
सू॑यम् । अ॒ग्निस॒वश्चित्यः॑ । अ॒ग्निस॒व इत्य॑ग्नि—स॒वः । चि॒त्यस्ता॒भ्याम् । ता॒भ्यामे॒व । ए॒व सू॑यते ।
सू॑यतेऽथो॑ । अथो॑ उ॒भौ । अथो॑ इत्यथो॑ । उ॒भावे॒व । ए॒व लो॒कौ । लो॒काव॑भि । अ॒भि ज॑यति ।
ज॑यति॒ यः । यश्च॑ । च॒ रा॒जसू॑येन । रा॒जसू॑येने॒जान॑स्य । रा॒जसू॑येनेति॑ रा॒ज—सू॑येन । ई॒जा॒नस्य॑
यः । यश्च॑ । चा॒ग्निचि॑तः । अ॒ग्निचि॑त॒ आपः॑ । अ॒ग्निचि॑त॒ इत्य॑ग्नि—चि॑तः । आपो॑ भवन्ति । भ॒व-
न्त्या॑पः । आपो॑ वै । वा अ॒ग्नेः । अ॒ग्नेर् भ्रातृ॑व्याः । भ्रातृ॑व्या॒ यत् । यद॑पः । अ॒पोऽग्नेः॑ । अ॒ग्ने-
र॒धस्ता॑त् । अ॒धस्ता॑दु॒पद॑धाति । उ॒पद॑धाति॒ भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्यै । उ॒पद॑धातीत्यु॒प—द॑धाति । भ्रातृ॑-
व्याभिभू॒त्यै भ॑वति । भ्रातृ॑व्याभिभू॒त्या इति॑ भ्रातृ॑व्य—अ॒भिभू॒त्यै । भ॑वत्या॒त्मना॑ । आ॒त्मना॒ परा॑ ।
परा॑ऽस्य । अ॒स्य भ्रातृ॑व्यः । भ्रातृ॑व्यो भवति । भ॒वत्य॑मृतम् । अ॒मृत॑व्यै ॥ [५] ॥ वा आपः॑ ।
आप॑स्तस्मा॑त् । तस्मा॑द॒द्भिः । अ॒द्भिर॑व॒तान्त॑म् । अ॒द्भिरि॑त्य॒त—भिः । अ॒व॒तान्त॑म॒भि । अ॒व॒ता-
न्तमि॑त्य॒व—ता॒न्तम् । अ॒भि षि॑ञ्चन्ति । सि॑ञ्चन्ति न । ना॒र्तिम् । आ॒र्तिमा॑ । आ॒च्छति॑ । ऋ॒च्छति॑
सर्व॑म् । सर्व॑मायुः । आ॒युरे॑ति । ए॒ति य॑स्य । य॒स्यैताः॑ । ए॒ता उ॑प॒धीय॑न्ते । उ॒प॒धीय॑न्ते यः । उ॒प-
धी॑यन्त॒ इत्यु॒प—धी॑यन्ते । य उ॑ । उ॒ च । चै॒नाः । ए॒ना ए॒वम् । ए॒ववै॑द । वेदा॒न्नम् । अ॒न्नवै॑ । वा
आ॑पः । आ॑पः प॒शवः॑ । प॒शव॑ आ॑पः । आपो॑ऽन्नम् । अ॒न्नम् प॒शवः॑ । प॒शवो॑ऽन्ना॒दः । अ॒न्ना॒दः
प॑शुमान् । अ॒न्ना॒द इत्य॑न्न—अ॒दः । प॒शुमान् भ॑वति । प॒शुमा॑निति॑ प॒शु—मा॑न् । भ॒वति॑ य॒स्य ।
य॒स्यैताः॑ । ए॒ता उ॑प॒धीय॑न्ते । उ॒प॒धीय॑न्ते यः । उ॒प॒धीय॑न्त॒ इत्यु॒प—धी॑यन्ते । य उ॑ । उ॒ च ।

चैनाः। एना एवम्। एवँवेदं। वेदं द्वादश। द्वादश भवन्ति। भवन्ति द्वादश। द्वादश मासाः। मासाः सँवँथसरः। सँवँथसरः सँवँथसरेण। सँवँथसर इति सम्—वँथसरः। सँवँथसरेणैव। सँवँथसरेणेति सम्—वँथसरेण। एवास्मै। अस्मा अन्नम्। ॥ [६] ॥ अन्नमव। अव रुन्धे। रुन्धे पात्राणि। पात्राणि भवन्ति। भवन्ति पात्रे। पात्रे वै। वा अन्नम्। अन्नमद्यते। अद्यते सयोनौ। सयोन्येव। सयोनीति स—योनि। एवान्नम्। अन्नमव। अव रुन्धे। रुन्ध आ। आ द्वादशात्। द्वादशात् पुरुषात्। पुरुषादन्नम्। अन्नमत्ति। अत्यथो। अथो पात्रात्। अथो इत्यथो। पात्रान् न। न छिद्यते। छिद्यते यस्य। यस्यैताः। एता उपधीयन्ते। उपधीयन्ते यः। उपधीयन्त इत्युप—धीयन्ते। य उ। उ च। चैनाः। एना एवम्। एवँवेदं। वेदं कुम्भाः। कुम्भाश्च। च कुम्भीः। कुम्भीश्च। च मिथुनानि। मिथुनानि भवन्ति। भवन्ति मिथुनस्य। मिथुनस्य प्रजात्यै। प्रजात्यै प्र। प्रजात्या इति प्र—जात्यै। प्र प्रजया। प्रजया पशुभिः। प्रजयेति प्र—जया। पशुभिर् मिथुनैः। पशुभिरिति पशु—भिः। मिथुनैर् जायते। जायते यस्य। यस्यैताः। एता उपधीयन्ते। उपधीयन्ते यः। उपधीयन्त इत्युप—धीयन्ते। य उ। उ च। ॥ [७] ॥ चैनाः। एना एवम्। एवँवेदं। वेदं शुक्। शुक् वै। वा अग्निः। अग्निः सः। सोऽदध्वर्युम्। अदध्वर्युय्यजमानम्। यजमानम् प्रजाः। प्रजाः शुचा। प्रजा इति प्र—जाः। शुचाऽर्पयति। अर्पयति यत्। यदपः। अप उपदधाति। उपदधाति शुचम्। उपदधातीत्युप—दधाति। शुचमेव। एवास्य। अस्य शमयति। शमयति न। नार्तिम्। आर्तिमा। आर्च्छति। ऋच्छत्यदध्वर्युः। अदध्वर्युर् न। न यजमानः। यजमानः शाम्यन्ति। शाम्यन्ति प्रजाः। प्रजा यत्र। प्रजा इति प्र—जाः। यत्रैताः। एता उपधीयन्ते। उपधीयन्तेऽपाम्। उपधीयन्त इत्युप—धीयन्ते। अपाँवै। वा एतानि। एतानि हृदयानि। हृदयानि यत्। यदेताः। एता आपः। आपो यत्। यदेताः। एता अपः। अप उपदधाति। उपदधाति दिव्याभिः। उपदधातीत्युप—दधाति। दिव्याभिरेव। एवैनौ। एनाः सम्। स५ सृजति। सृजति वरूषुकः। वरूषुकः पर्जन्यः। पर्जन्यो भवति। ॥ [८] ॥ भवति यः। यो वै। वा एतासाम्। एतासामायतनम्। आयतनम् कृप्तिम्। आयतनमित्या—यतनम्। कृप्तिँवेदं। वेदायतनवान्। आयतनवान् भवति। आयतनवानित्यायतन—वान्। भवति कल्पते। कल्पतेऽस्मै। अस्मा अनुसीतम्। अनुसीतमुप। अनुसीतमित्यनु—सीतम्। उप दधाति। दधात्येतत्। एतद्

वै। वा आसाम्। आसामायतनम्। आयतनमेषा। आयतनमित्या—यतनम्। एषा कृषिः।
 कृषिर् यः। य एवम्। एवँवेदं। वेदायतनवान्। आयतनवान् भवति। आयतनवानित्यायतन—
 वान्। भवति कल्पते। कल्पतेऽस्मै। अस्मै द्वन्द्वम्। द्वन्द्वमन्याः। द्वन्द्वमिति द्वम्—द्वम्। अन्या
 उप। उप दधाति। दधाति चतस्रः। चतस्रो मद्ध्ये^१। मद्ध्ये धृत्यै^१। धृत्या अन्नम्। अन्नवै^१।
 वा इष्टकाः। इष्टका एतत्। एतत् खलु। खलु वै। वै साखात्। साखादन्नम्। साखादिति
 स—अखात्। अन्नय्यत्। यदेषः। एष चरुः। चरुर् यत्। यदेतम्। एतम् चरुम्। चरुमु-
 पदधाति। उपदधाति साखात्। उपदधातीत्युप—दधाति। साखादेव। साखादिति स—
 अखात्। ॥ [९] ॥ एवास्मै^१। अस्मा अन्नम्। अन्नमव। अव रुन्धे। रुन्धे मद्ध्यतः। मद्ध्यत
 उप। उप दधाति। दधाति मद्ध्यतः। मद्ध्यत एव। एवास्मै^१। अस्मा अन्नम्। अन्नम् दधाति।
 दधाति तस्मात्। तस्मान् मद्ध्यतः। मद्ध्यतोऽन्नम्। अन्नमद्यते। अद्यते बारुहस्पत्यः। बारुह-
 स्पत्यो भवति। भवति ब्रह्म। ब्रह्म वै। वै देवानाम्। देवानाम् बृहस्पतिः। बृहस्पतिर् ब्रह्मणा।
 ब्रह्मणैव। एवास्मै^१। अस्मा अन्नम्। अन्नमव। अव रुन्धे। रुन्धे ब्रह्मवर्चसम्। ब्रह्मवर्चसमसि।
 ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म—वर्चसम्। असि ब्रह्मवर्चसाय। ब्रह्मवर्चसाय त्वा। ब्रह्मवर्चसायेति ब्रह्म—
 वर्चसाय। त्वेति। इत्याह। आह तेजस्वी। तेजस्वी ब्रह्मवर्चसी। ब्रह्मवर्चसी भवति। ब्रह्म-
 वर्चसीति ब्रह्म—वर्चसी। भवति यस्य। यस्यैषः। एष उपधीयते^१। उपधीयते यः। उपधीयत
 इत्युप—धीयते^१। य उ। उ च। चैनम्। एनमेवम्। एवँवेदं। वेदेति वेदं ॥ [१०] ॥

(अमृतं मस्मै जायते यस्यैता उपधीयन्ते य उ पर्जन्य उपदधाति साखात् सप्तचत्वारिंशच्च)

॥ २ ॥

★

भूतेष्टका उप। भूतेष्टका इति भूत—इष्टकाः। उप दधाति। दधात्यत्रात्र। अत्रात्र वै। अत्रात्रे-
 त्यत्र—अत्र। वै मृत्युः। मृत्युर् जायते। जायते यत्रयत्र। यत्रयत्रैव। यत्रयत्रेति यत्र—यत्र। एव
 मृत्युः। मृत्युर् जायते। जायते ततः। तत एव। एवैनम्। एनमव। अव यजते। यजते तस्मात्।
 तस्मादग्निचित्। अग्निचित् सर्वम्। अग्निचिदित्यग्नि—चित्। सर्वमायुः। आयुरिति। एति सर्वे^१।
 सर्वे हि। ह्यस्य। अस्य मृत्यवः। मृत्यवोऽवेष्टाः। अवेष्टास्तस्मात्। अवेष्टा इत्यव—इष्टाः।
 तस्मादग्निचित्। अग्निचिन् न। अग्निचिदित्यग्नि—चित्। नाभिचरितवै। अभिचरितवै प्रत्यक्।

अभिचरित्वा इत्यभि—चरित्वै। प्रत्यगेनम्। एनमभिचारः। अभिचार स्तृणुते। अभिचार इत्यभि—चारः। स्तृणुते सूयते। सूयते वै। वा एषः। एष यः। योऽग्निम्। अग्निम् चिनुते। चिनुते देवसुवाम्। देवसुवामेतानि। देवसुवामिति देव—सुवाम्। एतानि हवींषि। हवींषि भवन्ति। भवन्त्येतावन्तः। एतावन्तो वै। वै देवानाम्। देवानां सवाः। सवास्ते। त एव। एवास्मै॥ ॥ [११] ॥ अस्मै सवान्। सवान् प्र। प्र यच्छन्ति। यच्छन्ति ते। त एनम्। एनं सुवन्ते। सुवन्ते सवः। सवोऽग्निः। अग्निर् वरुणसवः। वरुणसवो राजसूयम्। वरुणसव इति वरुण—सवः। राजसूयम् ब्रह्मसवः। राजसूयमिति राज—सूयम्। ब्रह्मसवश्चित्यः। ब्रह्मसव इति ब्रह्म—सवः। चित्यो देवस्य। देवस्य त्वा। त्वा सवितुः। सवितुः प्रसवे। प्रसव इति। प्रसव इति प्र—सवे। इत्याह। आह सवितृप्रसूतः। सवितृप्रसूत एव। सवितृप्रसूत इति सवितृ—प्रसूतः। एवैनम्। एनम् ब्रह्मणा। ब्रह्मणा देवताभिः। देवताभिरभि। अभि षिञ्चति। सिञ्चत्यन्नस्यान्नस्य। अन्नस्यान्नस्याभि। अन्यस्यान्नस्येत्यन्नस्य—अन्नस्य। अभि षिञ्चति। सिञ्चत्यन्नस्यान्नस्य। अन्नस्यान्नस्यावरुद्ध्यै। अन्नस्यान्नस्येत्यन्नस्य—अन्नस्य। अवरुद्ध्यै पुरस्तात्। अवरुद्ध्या इत्यव—रुद्ध्यै। पुरस्तात् प्रत्यञ्चम्। प्रत्यञ्चमभि। अभि षिञ्चति। सिञ्चति पुरस्तात्। पुरस्ताद्धि। हि प्रतीचीनम्। प्रतीचीनमन्नम्। अन्नमद्यते। अद्यते शीरुषतः। शीरुषतोऽभि। अभि षिञ्चति। सिञ्चति शीरुषतः। शीरुषतो हि। ह्यन्नम्। अन्नमद्यते। अद्यत आ। आ मुखात्। मुखादन्ववस्त्रावयति। अन्ववस्त्रावयति मुखतः। अन्ववस्त्रावयतीत्यनु—अवस्त्रावयति। ॥ [१२] ॥ मुखत एव। एवास्मै॥ अस्मा अन्नाद्यम्। अन्नाद्यम् दधाति। अन्नाद्यमित्यन्न—अद्यम्। दधात्यग्नेः। अग्नेस्त्वा। त्वा साम्राज्येन। साम्राज्येनाभि। साम्राज्येनेति साम्—राज्येन। अभि षिञ्चामि। सिञ्चामीति। इत्याह। आहैषः। एष वै। वा अग्नेः। अग्नेः सवः। सवस्तेन। तेनैव। एवैनम्। एनमभि। अभि षिञ्चति। सिञ्चति बृहस्पतेः। बृहस्पतेस्त्वा। त्वा साम्राज्येन। साम्राज्येनाभि। साम्राज्येनेति साम्—राज्येन। अभि षिञ्चामि। सिञ्चामीति। इत्याह। आह ब्रह्म। ब्रह्म वै। वै देवानाम्। देवानाम् बृहस्पतिः। बृहस्पतिर् ब्रह्मणा। ब्रह्मणैव। एवैनम्। एनमभि। अभि षिञ्चति। सिञ्चतीन्द्रस्य। इन्द्रस्य त्वा। त्वा साम्राज्येन। साम्राज्येनाभि। साम्राज्येनेति साम्—राज्येन। अभि षिञ्चामि। सिञ्चामीति। इत्याह। आहेन्द्रियम्। इन्द्रियमेव।

ए॒वास्मि॑न्न। अ॒स्मिन्नु॑परि॒ष्टात्। उ॒परि॑ष्टाद् द॒धाति॑। द॒धात्ये॑तत्। ए॒तद् वै॑ ॥ [१३] ॥ वै रा॒ज-
सू॒र्यस्य॑। रा॒जसू॒र्यस्य॑ रू॒पम्। रा॒जसू॒र्यस्येति॑ रा॒ज—सू॒र्यस्य॑। रू॒पय्यः॑। य ए॒वम्। ए॒वव्वि॑द्वान्।
वि॒द्वान॒ग्निम्। अ॒ग्निम् चि॑नुते। चि॒नुत॑ उ॒भौ। उ॒भावे॒व। ए॒व लो॒कौ। लो॒काव॒भि। अ॒भि ज॑यति।
ज॒यति॑ यः। यश्च॑। च रा॒जसू॒र्येन॑। रा॒जसू॒र्येने॒जान॑स्य। रा॒जसू॒र्येनेति॑ रा॒ज—सू॒र्येन॑। ई॒जान॑स्य
यः। यश्च॑। चा॒ग्निचितः॑। अ॒ग्निचित॑ इन्द्र॒स्य। अ॒ग्निचित॑ इत्य॒ग्नि—चितः॑। इन्द्र॒स्य सु॑षुवा॒-
णस्य॑। सु॑षुवा॒णस्य॑ द॒शधा॑। द॒शधे॑न्द्रि॒यम्। द॒शधेति॑ द॒श—धा॑। इन्द्रि॒यव्वी॒र्यम्॑। वी॒र्यम् परा॑।
परा॑ऽपतत्। अ॒पत॑त् तत्। तद् दे॒वाः। दे॒वाः सौ॑त्रा॒मण्या॑। सौ॒त्रा॒मण्या॑ स॒म्। स॒मभ॑रन्न।
अ॒भर॑न्थ सू॒यते॑। सू॒यते॑ वै। वा ए॒षः। ए॒ष यः। यो॑ऽग्निम्। अ॒ग्निम् चि॑नुते। चि॒नुते॑ऽग्निम्।
अ॒ग्निम् चि॑त्वा। चि॒त्वा सौ॑त्रा॒मण्या॑। सौ॒त्रा॒मण्या॑ य॒जेत॑। य॒जेते॑न्द्रि॒यम्। इन्द्रि॒यमे॒व। ए॒व
वी॒र्यम्॑। वी॒र्यं॑ सम्भृ॒त्य। सम्भृ॒त्या॒त्मन्। सम्भृ॒त्येति॑ स॒म्—भृ॒त्य। आ॒त्मन् ध॑त्ते। ध॒त्त इति॑
ध॒त्ते ॥ [१४] ॥

(त ए॒वा न्व॑र्वस्त्रावयत्ये॒ त द॒ष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च॑)

॥ ३ ॥

★

स॒जूर॑ब्दः। स॒जूरि॑ति स—जूः। अ॒ब्दोऽया॑वभिः। अ॒याव॑भिः स॒जूः। अ॒याव॑भि॒रित्य॑याव—
भिः। स॒जूरू॑षाः। स॒जूरि॑ति स—जूः। उ॒षा अ॑रु॒णीभिः॑। अ॒रु॒णीभिः॑ स॒जूः। स॒जूः सू॒र्यः। स॒जू-
रिति॑ स—जूः। सू॒र्य ए॑त॒शेन॑। ए॑त॒शेन॑ स॒जोषौ॑। स॒जोषा॑व॒श्विना॑। स॒जोषा॑विति॑ स—जोषौ॑।
अ॒श्विना॑ द॒शसौ॑भिः। द॒शसौ॑भिः स॒जूः। द॒शसौ॑भि॒रिति॑ द॒शसः—भिः। स॒जूर॑ग्निः। स॒जूरि॑ति स—
जूः। अ॒ग्निर् वै॑श्वान॒रः। वै॑श्वान॒र इ॒डाभिः॑। इ॒डाभिर् घृ॑तेन। घृ॒तेन॑ स्वाहा॑। स्वाहा॑ स॒व्वथ्स॑रः।
स॒व्वथ्स॑रो वै। स॒व्वथ्स॑र इति॑ स॒म्—व॒थ्स॑रः। वा अ॒ब्दः। अ॒ब्दो मा॑साः। मा॒सा अ॑या॒वाः।
अ॒यावा॑ उ॒षाः। उ॒षा अ॑रु॒णी। अ॑रु॒णी सू॒र्यः। सू॒र्य ए॑त॒शः। ए॑त॒श इ॒मे। इ॒मे अ॒श्विना॑। इ॒मे
इती॒मे। अ॒श्विना॑ स॒व्वथ्स॑रः। स॒व्वथ्स॑रो॑ऽग्निः। स॒व्वथ्स॑र इति॑ स॒म्—व॒थ्स॑रः। अ॒ग्निर् वै॑श्वान॒-
रः। वै॑श्वान॒रः प॒शवः॑। प॒शव॑ इ॒डा। इ॒डा प॒शवः॑। प॒शवो॑ घृ॒तम्। घृ॒तं स॒व्वथ्स॑रम्। स॒व्व-
थ्स॑रम् प॒शवः॑। स॒व्वथ्स॑रमिति॑ स॒म्—व॒थ्स॑रम्। प॒शवो॑ऽनु॒। अनु॒ प्र। प्र जा॑यन्ते। जा॒यन्ते
स॒व्वथ्स॑रेण। स॒व्वथ्स॑रेणै॒व। स॒व्वथ्स॑रेणेति॑ स॒म्—व॒थ्स॑रेण। ए॒वास्मै॑। अ॒स्मै प॒शून्। प॒शून्

प्र। प्र ज॒नय॑ति। ज॒नय॑ति द॒र्भस्त॑म्बे। द॒र्भस्त॑म्बे जु॒होति॑। द॒र्भस्त॑म्ब इति॑ द॒र्भ—स्त॑म्बे। जु॒होति॑
यत्। यद् वै। ॥ [१५] ॥ वा अ॒स्याः। अ॒स्या अ॒मृत॑म्। अ॒मृत॑य्यत्। यद् वी॒र्य॑म्। वी॒र्य॑म्
तत्। तद् द॒र्भाः। द॒र्भास्त॑स्मिन्। तस्मिन् जु॒होति॑। जु॒होति॑ प्र। प्रैव। ए॒व जा॑यते। जा॒य-
तेऽन्ना॑दः। अ॒न्नादो॑ भ॒वति॑। अ॒न्नाद॑ इत्य॒न्न—अ॒दः। भ॒वति॑ यस्य॑। यस्यै॒वम्। ए॒वम् जु॒हति॑।
जु॒हत्ये॑ताः। ए॒ता वै। वै दे॒वताः॑। दे॒वता॑ अ॒ग्नेः। अ॒ग्नेः पु॒रस्ता॑द्भागाः। पु॒रस्ता॑द्भागा॒स्ताः।
पु॒रस्ता॑द्भागा इति॑ पु॒रस्ता॑त्—भा॒गाः। ता ए॒व। ए॒व प्री॑णाति। प्री॒णात्य॑थो॑। अथो॑ च॒रुषुः॑। अथो॑
इत्य॑थो॑। च॒रुषुरे॒व। ए॒वाग्नेः॑। अ॒ग्नेः पु॒रस्ता॑त्। पु॒रस्ता॑त् प्र॒ति। प्र॒ति द॑धाति। द॒धात्य॑न॒न्धः।
अ॒न॒न्धो भ॑वति। भ॒वति॑ यः। य ए॒वम्। ए॒ववै॑द॒। वेदा॑पः। आपो॑ वै। वा इ॒दम्। इ॒दम॑ग्ने॑। अ॒ग्ने
स॒लिल॑म्। स॒लिल॑मासीत्। आ॒सीथ॑ सः। स प्र॒जाप॑तिः। प्र॒जाप॑तिः पु॒ष्कर॑पर्णे॑। प्र॒जाप॑तिरिति॑
प्र॒जा—प॑तिः। पु॒ष्कर॑पर्णे॑ वा॒तः। पु॒ष्कर॑पर्ण इति॑ पु॒ष्कर॑—पर्णे॑। वा॒तौ भू॑तः। भू॒तौऽले॑लायत्।
अ॒ले॒लाय॑थ सः। स प्र॒तिष्ठा॑म्। ॥ [१६] ॥ प्र॒तिष्ठा॑म् न। प्र॒तिष्ठा॑मिति॑ प्र॒ति—स्था॑म्। नावि॑-
न्दत। अ॒वि॒न्दत॑ सः। स ए॒तत्। ए॒तद॑पाम्। अ॒पाम् कु॒लाय॑म्। कु॒लाय॑मपश्यत्। अ॒पश्य॑त्
तस्मि॑न्। तस्मि॑न्ना॒ग्निम्। अ॒ग्निम॑चिनुत्। अ॒चि॒नुत् तत्। तदि॑यम्। इ॒यम॑भवत्। अ॒भव॑त् ततः॑।
ततो॑ वै। वै सः। स प्र॒ति। प्र॒त्यति॑ष्ठत्। अ॒ति॑ष्ठद् याम्। याम् पु॒रस्ता॑त्। पु॒रस्ता॑दु॒पाद॑धात्।
उ॒पाद॑धात् तत्। उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प—अ॒दधा॑त्। तच्छि॑रः। शि॒रोऽभ॑वत्। अ॒भव॑थ सा। सा प्रा॒ची॑।
प्रा॒ची दिक्। दिग् याम्। याम् द॒र्खि॑णतः। द॒र्खि॑णत उ॒पाद॑धात्। उ॒पाद॑धाथ सः। उ॒पा-
द॑धा॒दित्यु॑प—अ॒दधा॑त्। स द॒र्खि॑णः। द॒र्खि॑णः प॒रुषः॑। प॒रुषो॑ऽभवत्। अ॒भव॑थ सा। सा
द॒र्खि॑णा। द॒र्खि॑णा दिक्। दिग् याम्। याम् प॒श्चात्। प॒श्चादु॒पाद॑धात्। उ॒पाद॑धात् तत्।
उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प—अ॒दधा॑त्। तत् पु॒च्छम्। पु॒च्छम॑भवत्। अ॒भव॑थ सा। सा प्र॒तीची॑। प्र॒तीची॑
दिक्। दिग् याम्। यामुत्त॑रतः। उ॒त्तर॑त उ॒पाद॑धात्। उ॒त्तर॑त इत्यु॑त्—त॒रतः॑। उ॒पाद॑धाथ सः।
उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प—अ॒दधा॑त्। ॥ [१७] ॥ स उत्त॑रः। उत्त॑रः प॒रुषः॑। उत्त॑र इत्यु॑त्—त॒रः।
प॒रुषो॑ऽभवत्। अ॒भव॑थ सा। सोदी॑ची। उदी॑ची दिक्। दिग् याम्। यामुप॑रि॒ष्टात्। उ॒परि॑ष्टादु॒-
पाद॑धात्। उ॒पाद॑धात् तत्। उ॒पाद॑धा॒दित्यु॑प—अ॒दधा॑त्। तत् पृ॒ष्ठम्। पृ॒ष्ठम॑भवत्। अ॒भव॑थ सा।
सोद॑र्घ्वा। उ॒द॒र्घ्वा दिक्। दि॒गिय॑म्। इ॒यवै॑। वा अ॒ग्निः। अ॒ग्निः प॒ञ्चेष्ट॑कः। प॒ञ्चेष्ट॑कस्तस्मा॑त्।

पञ्चैष्टक इति पञ्च—इष्टकः । तस्माद् यत् । यदस्याम् । अस्याम् खनन्ति । खनन्त्यभि । अभीष्टकाम् । इष्टकाम् तृन्दन्ति । तृन्दन्त्यभि । अभि शर्कराम् । शर्करा५ सर्वा । सर्वा वै । वा इयम् । इयव्योभ्यः । वयोभ्यो नक्तम् । वयोभ्य इति वयः—भ्यः । नक्तम् दृशे । दृशे दीप्यते । दीप्यते तस्मात् । तस्मादिमाम् । इमाव्यो५सि । वयो५सि नक्तम् । नक्तम् न । नाधि । अब्ध्यासते । आसते यः । य एवम् । एवव्विद्वान् । विद्वानग्निम् । अग्निम् चिनुते । चिनुते प्रति । प्रत्येव । एव तिष्ठति । ॥ [१८] ॥ तिष्ठत्यभि । अभि दिशः । दिशो जयति । जयत्याग्नेयः । आग्नेयो वै । वै ब्राह्मणः । ब्राह्मणस्तस्मात् । तस्माद् ब्राह्मणाय । ब्राह्मणाय सर्वासु । सर्वासु दिख्षु । दिख्ष्वर्द्धकम् । अर्द्धकं५ स्वाम् । स्वामेव । एव तत् । तद् दिशम् । दिशमनु । अन्वेति । एत्यपाम् । अपावै । वा अग्निः । अग्निः कुलायम् । कुलायम् तस्मात् । तस्मादापः । आपोऽग्निम् । अग्निं५ हारुकाः । हारुकाः स्वाम् । स्वामेव । एव तत् । तद् योनिम् । योनिम् प्र । प्र विशन्ति । विशन्तीति विशन्ति ॥ ॥ [१९] ॥

(यद् लेलायथ स उत्तरत उपादधा देव द्वात्रिंशच्च)

॥ ४ ॥

★

सव्वथ्सरमुख्यम् । सव्वथ्सरमिति सम्—वथ्सरम् । उख्यम् भूत्वा । भूत्वा द्वितीये । द्वितीये सव्वथ्सरे । सव्वथ्सर आग्नेयम् । सव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरे । आग्नेयमष्टकपालम् । अष्टकपालम् निः । अष्टकपालमित्यष्टा—कपालम् । निर् वपेत् । वपेदैन्द्रम् । ऐन्द्रमेकादशकपालम् । एकादशकपालवैश्वदेवम् । एकादशकपालमित्येकादश—कपालम् । वैश्वदेवम् द्वादशकपालम् । वैश्वदेवमिति वैश्व—देवम् । द्वादशकपालम् बारहस्पत्यम् । द्वादशकपालमिति द्वादश—कपालम् । बारहस्पत्यम् चरुम् । चरुम् वैष्णवम् । वैष्णवम् त्रिकपालम् । त्रिकपालम् तृतीये । त्रिकपालमिति त्रि—कपालम् । तृतीये सव्वथ्सरे । सव्वथ्सरेऽभिजिता । सव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरे । अभिजिता यजेत । अभिजितेत्यभि—जिता । यजेत यत् । यदष्टकपालः । अष्टकपालो भवति । अष्टकपाल इत्यष्टा—कपालः । भवत्यष्टारुवरा । अष्टारुवरा गायत्री । अष्टारुवरेत्यष्टा—अरुवरा । गायत्र्याग्नेयम् । आग्नेयम् गायत्रम् । गायत्रम् प्रातस्सवनम् । प्रातस्सवनम् प्रातस्सवनम् । प्रातस्सवनमिति प्रातः—सवनम् । प्रातस्सवनमेव । प्रातस्सवनमिति प्रातः—

स॒वनम् । ए॒व तेन॑ । तेन॑ दा॒धार । दा॒धार गाय॑त्रीम् । गाय॑त्रीम् छन्दः । छन्दो॑ यत् । यदेका॑-
दशकपालः । एका॑दशकपालो भवति । एका॑दशकपाल इत्येका॑दश—क॒पालः । भवत्येका॑द-
शा॒खरा । एका॑दशा॒खरा त्रि॒ष्टुक् । एका॑दशा॒खरेत्येका॑दश—अ॒खरा । त्रि॒ष्टुगैन्द्रम् । ऐन्द्रम्
त्रै॒ष्टुभम् । त्रै॒ष्टुभम् मा॒ह्व्यन्दिनम् । मा॒ह्व्यन्दिन॑ स॒वनम् । स॒वनम् मा॒ह्व्यन्दिनम् । मा॒ह्व्यन्दिन-
मे॒व । ए॒व स॒वनम् । स॒वनम् तेन॑ । तेन॑ दा॒धार । दा॒धार त्रि॒ष्टुभम् । त्रि॒ष्टुभम् छन्दः । ॥ [२०] ॥
छन्दो॑ यत् । यद् द्वाद॑शकपालः । द्वाद॑शकपालो भवति । द्वाद॑शकपाल इति द्वाद॑श—क॒पालः ।
भवति॑ द्वाद॑शा॒खरा । द्वाद॑शा॒खरा जग॑ती । द्वाद॑शा॒खरेति॑ द्वाद॑श—अ॒खरा । जग॑ती वैश्व-
दे॒वम् । वैश्व॑दे॒वम् जाग॑तम् । वैश्व॑दे॒वमिति॑ वैश्व—दे॒वम् । जाग॑तम् तृतीयस॒वनम् । तृतीय॑स-
व॒नम् तृतीय॑स॒वनम् । तृतीय॑स॒वनमिति॑ तृतीय—स॒वनम् । तृतीय॑स॒वनमे॒व । तृतीय॑स॒वनमिति॑
तृतीय—स॒वनम् । ए॒व तेन॑ । तेन॑ दा॒धार । दा॒धार जग॑तीम् । जग॑तीम् छन्दः । छन्दो॑ यत् । यद्
बा॒रह॑स्पत्यः । बा॒रह॑स्पत्यश्चरुः । च॒रुर् भवति॑ । भवति॑ ब्रह्म । ब्रह्म॒ वै । वै दे॒वानाम् । दे॒वानाम्
बृह॑स्पतिः । बृह॑स्पतिर् ब्रह्म । ब्रह्मै॒व । ए॒व तेन॑ । तेन॑ दा॒धार । दा॒धार यत् । यद् वैष्ण॑वः ।
वैष्ण॑वस्त्रिकपालः । त्रि॒कपालो॑ भवति । त्रि॒कपाल इति॑ त्रि—क॒पालः । भवति॑ य॒ज्ञः । य॒ज्ञो
वै । वै विष्णुः । विष्णु॑र् य॒ज्ञम् । य॒ज्ञमे॒व । ए॒व तेन॑ । तेन॑ दा॒धार । दा॒धार यत् । यत् तृतीये॑ ।
तृतीये॑ स॒व्वथ्स॑रे । स॒व्वथ्स॑रेऽभिजिता॑ । स॒व्वथ्स॑र इति॑ सम्—व॒थ्स॑रे । अ॒भिजिता॑ यज॑ते ।
अ॒भिजिते॑त्यभि—जिता॑ । यज॑तेऽभिजित्यै । अ॒भिजित्यै॑ यत् । अ॒भिजित्या॑ इत्यभि—जित्यै ।
यथ् स॒व्वथ्स॑रम् । स॒व्वथ्स॑रमुख्यम् । स॒व्वथ्स॑रमिति॑ सम्—व॒थ्स॑रम् । उ॒ख्यम् बि॒भर्ति॑ । बि॒भ-
र्ती॑मम् । इ॒ममे॒व । ए॒व तेन॑ । ॥ [२१] ॥ तेन॑ लो॒कम् । लो॒कं स्पृ॑णोति । स्पृ॑णोति यत् । यद्
द्वितीये॑ । द्वितीये॑ स॒व्वथ्स॑रे । स॒व्वथ्स॑रेऽग्निम् । स॒व्वथ्स॑र इति॑ सम्—व॒थ्स॑रे । अ॒ग्निम् चि॑नुते ।
चि॑नुतेऽन्तरि॑खम् । अ॒न्तरि॑खमे॒व । ए॒व तेन॑ । तेन॑ स्पृ॑णोति । स्पृ॑णोति यत् । यत् तृतीये॑ ।
तृतीये॑ स॒व्वथ्स॑रे । स॒व्वथ्स॑रे यज॑ते । स॒व्वथ्स॑र इति॑ सम्—व॒थ्स॑रे । यज॑तेऽमुम् । अ॒मुमे॒व ।
ए॒व तेन॑ । तेन॑ लो॒कम् । लो॒कं स्पृ॑णोति । स्पृ॑णोत्येतम् । ए॒तव्यै॑ । वै परः । पर आ॒द्धारः ।
आ॒द्धारः क॒र॒षीवा॑न् । क॒र॒षीवा॑ औ॒शिजः । क॒र॒षीवा॑निति॑ क॒र॒षी—वा॑न् । औ॒शिजो॑ वी॒त-
ह॒व्यः । वी॒तह॒व्यः श्रा॒यसः । वी॒तह॒व्य इति॑ वी॒त—ह॒व्यः । श्रा॒यस॑ स्र॒सद॑स्युः । त्र॒सद॑स्युः पौरु-

कु॒थ्स्यः । पौ॒रुकु॒थ्स्यः प्र॒जाका॑माः । पौ॒रुकु॒थ्स्य इति॑ पौ॒रु—कु॒थ्स्यः । प्र॒जाका॑मा अचि॒न्वत॑ ।
प्र॒जाका॑मा इति॑ प्र॒जा—का॑माः । अ॒चि॒न्वत॑ ततः । ततो॒ वै । वै ते । ते स॒हस्र॑स॒हस्र॑म् । स॒हस्र॑स॒हस्र॑म् पु॒त्रान् । स॒हस्र॑स॒हस्र॑मिति॑ स॒हस्र॑म्—स॒हस्र॑म् । पु॒त्रान॑विन्दन्त । अ॒वि॒न्दन्त॑ प्रथ॑ते ।
प्रथ॑ते प्र॒जया॑ । प्र॒जया॑ प॒शुभिः॑ । प्र॒जयेति॑ प्र—जया॑ । प॒शुभि॑स्ताम् । प॒शुभि॑रिति॑ प॒शु—भिः ।
ताम् मा॒त्राम् । मा॒त्रामा॑प्नोति । आ॒प्नोति॑ याम् । याम् ते । तेऽग॑च्छन् । अग॑च्छन्नु॒यः । य ए॒वम् ।
ए॒ववि॑द्वान् । वि॒द्वाने॒तम् । ए॒तम॑ग्निम् । अ॒ग्निम् चि॑नुते । चि॒नुत॑ इति॑ चि॒नुते ॥ ॥ [२२] ॥

(दा॒धार त्रि॒ष्टुभ॑ मि॒ममे॒वै वम् च॒त्वारि॑ च)

॥ ५ ॥

प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम् । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा—प॒तिः । अ॒ग्निम॑चिनुत । अ॒चि॒नुत॑ सः । स र॒क्षुरप॑विः ।
र॒क्षुरप॑विर् भू॒त्वा । र॒क्षुरप॑विरिति॑ र॒क्षुर—प॒विः । भू॒त्वाऽति॑ष्ठत् । अ॒ति॑ष्ठत् तम् । तम् दे॒वाः ।
दे॒वा बिभ्य॑तः । बिभ्य॑तो न । नोप॑ । उपा॑यन् । आ॒यन् ते । ते छन्दा॑भिः । छनो॑भिरा॒त्मान॑म् ।
छन्दा॑भिरिति॑ छन्दः—भिः । आ॒त्मान॑म् छादयित्वा । छा॒दयि॑त्वोप॑ । उपा॑यन् । आ॒यन् तत् ।
तच्च॑ छन्द॑साम् । छन्द॑साम् छन्द॑स्त्वम् । छन्द॑स्त्वम् ब्रह्म॑ । छन्द॑स्त्वमिति॑ छन्दः—त्वम् । ब्रह्म॑
वै । वै छन्दा॑सि । छन्दा॑सि ब्रह्म॑णः । ब्रह्म॑ण ए॒तत् । ए॒तद् रू॒पम् । रू॒पय्य॑त् । यत् कृष्णा॑-
जि॒नम् । कृष्णा॑जि॒नम् का॒र्ष्णी॑ । कृष्णा॑जि॒नमिति॑ कृष्ण—अ॒जि॒नम् । का॒र्ष्णी॑ उपा॑नहौ । का॒र्ष्णी॑
इति॑ का॒र्ष्णी॑ । उपा॑नहावुप॑ । उप॑ मुञ्चते । मुञ्च॑ते छन्दा॑भिः । छन्दा॑भिरे॒व । छन्दा॑भिरिति॑ छन्दः—
भिः । ए॒वात्मा॑नम् । आ॒त्मान॑म् छादयित्वा । छा॒दयि॑त्वाऽग्निम् । अ॒ग्निमु॑प॑ । उप॑ चरति । च॒र-
त्या॑त्मनः । आ॒त्मनो॑ऽहि॑सायै । अ॒हि॑सायै दे॒वनि॑धिः । दे॒वनि॑धिर् वै । दे॒वनि॑धिरिति॑ दे॒व—
नि॑धिः । वा ए॒षः । ए॒ष नि॑ । नि धी॑यते । धी॑यते यत् । यद् अ॒ग्निः । अ॒ग्निर॒न्ये ॥ [२३] ॥ अ॒न्ये
वा॑ । वा वै । वै नि॒धिम् । नि॒धिम॑गुप्तम् । नि॒धिमिति॑ नि—धिम् । अ॒गुप्त॑विन्दन्ति । वि॒न्दन्ति॑ न ।
न वा॑ । वा प्र॑ति । प्र॒ति प्र॑ । प्र जा॑नाति । जा॒नात्यु॑खाम् । उ॒खामा॑ । आ क्रा॑मति । क्रा॒मत्या॑-
त्मा॑नम् । आ॒त्मान॑मे॒व । ए॒वाधि॑पाम् । अ॒धि॒पाम् कुरु॑ते । अ॒धि॒पामि॑त्यधि—पाम् । कुरु॑ते गु॒प्त्यै॑ ।
गु॒प्त्या अथो॑ । अथो॑ खलु॑ । अथो॑ इत्यथो॑ । खल्वा॑हुः । आ॒हुर् न । नाक्र॑म्येति॑ । आ॒क्र-
म्ये॒त्या—क्र॑म्ये । इति॑ नैर्ऋ॒ती । नैर्ऋ॒त्यु॒खा । नैर्ऋ॒तीति॑ नैः—ऋ॒ती । उ॒खा यत् । यदा॑क्रामेत् ।

आक्रामेन् निर्ऋत्यै। आक्रामेदित्या—क्रामेत्। निर्ऋत्या आत्मानम्। निर्ऋत्या इति निः—
 ऋत्यै। आत्मानमपि। अपि दद्ध्यात्। दद्ध्यात् तस्मात्। तस्मान् न। नाक्रम्या। आक्रम्या
 पुरुषशीरुषम्। आक्रम्येत्या—क्रम्या। पुरुषशीरुषमुप। पुरुषशीरुषमिति पुरुष—शीरुषम्। उप
 दधाति। दधाति गुप्त्यै। गुप्त्या अथो। अथो यथा। अथो इत्यथो। यथा ब्रूयात्। ब्रूयादेतत्। एतन्
 मे। मे गोपाय। गोपायेति। इति तादृक्। तादृगेव। एव तत्। तत् प्रजापतिः। ॥ [२४] ॥
 प्रजापतिर् वै। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। वा अथर्वा। अथर्वाऽग्निः। अग्निरेव। एव दद्ध्यङ्।
 दद्ध्यङ्ङाथर्वणः। आथर्वणस्तस्य। तस्येष्टकाः। इष्टका अस्थानि। अस्थान्येतम्। एत५ ह।
 ह वाव। वाव तत्। तदृषिः। ऋषिरभ्यनूवाच। अभ्यनूवाचेन्द्रः। अभ्यनूवाचेत्यभि—अनूवाच।
 इन्द्रो दधीचः। दधीचो अस्थभिः। अस्थभिरिति। अस्थभिरित्यस्थ—भिः। इति यत्। यदिष्ट-
 काभिः। इष्टकाभिरग्निम्। अग्निम् चिनोति। चिनोति सात्मानम्। सात्मानमेव। सात्मानमिति
 स—आत्मानम्। एवाग्निम्। अग्निम् चिनुते। चिनुते सात्मा। सात्माऽमुष्मिन्न। सात्मेति स—
 आत्मा। अमुष्मिँल्लोके। लोके भवति। भवति यः। य एवम्। एवँवेद। वेद शरीरम्। शरीरँवै।
 वा एतत्। एतदग्नेः। अग्नेर् यत्। यच्च चित्यः। चित्य आत्मा। आत्मा वैश्वानरः। वैश्वानरो यत्।
 यच्च चिते। चिते वैश्वानरम्। वैश्वानरम् जुहोति। जुहोति शरीरम्। शरीरमेव। एव सङ्स्कृत्य।
 सङ्स्कृत्याभ्यारोहति। ॥ [२५] ॥ अभ्यारोहति शरीरम्। अभ्यारोहतीत्यभि—आरोहति।
 शरीरँवै। वा एतत्। एतद् यजमानः। यजमानः सम्। सङ् स्कुरुते। कुरुते यत्। यदग्निम्।
 अग्निम् चिनुते। चिनुते यत्। यच्च चिते। चिते वैश्वानरम्। वैश्वानरम् जुहोति। जुहोति शरीरम्।
 शरीरमेव। एव सङ्स्कृत्य। सङ्स्कृत्यात्मना। आत्मनाऽभ्यारोहति। अभ्यारोहति तस्मात्।
 अभ्यारोहतीत्यभि—आरोहति। तस्मात् तस्य। तस्य न। नाव। अव द्यन्ति। द्यन्ति जीवन्न।
 जीवन्नेव। एव देवान्। देवानपि। अप्येति। एति वैश्वानर्या। वैश्वानर्यर्चा। ऋचा पुरीषम्।
 पुरीषमुप। उप दधाति। दधातीयम्। इयँवै। वा अग्निः। अग्निर् वैश्वानरः। वैश्वानरस्तस्य।
 तस्यैषा। एषा चितिः। चितिर् यत्। यत् पुरीषम्। पुरीषमग्निम्। अग्निमेव। एव वैश्वानरम्।
 वैश्वानरम् चिनुते। चिनुत एषा। एषा वै। वा अग्नेः। अग्नेः प्रिया। प्रिया तनूः। तनू यत्। यद्

वैश्वानरः । वैश्वानरः प्रियाम् । प्रियामेव । एवास्य । अस्य तनुवम् । तनुवमव । अव रुन्धे । रुन्ध इति रुन्धे ॥ ॥ [२६] ॥

(अग्नि स्तथ सङ्स्कृत्या ग्रे दशं च)

॥ ६ ॥

★

अग्नेर् वै । वै दीर्घ्या । दीर्घ्या देवाः । देवा विराजम् । विराजमाप्नुवन्न । विराजमिति वि—
राजम् । आप्नुवन् तिस्रः । तिस्रो रात्रीः । रात्रीर् दीर्घितः । दीर्घितः स्यात् । स्यात् त्रिपदा ।
त्रिपदा विराट् । त्रिपदेति त्रि—पदा । विराड् विराजम् । विराडिति वि—राट् । विराजमाप्नोति ।
विराजमिति वि—राजम् । आप्नोति षट् । षट् रात्रीः । रात्रीर् दीर्घितः । दीर्घितः स्यात् ।
स्यात् षट् । षट् वै । वा ऋतवः । ऋतवः सँव्वथ्सरः । सँव्वथ्सरः सँव्वथ्सरः । सँव्वथ्सर इति
सम्—वथ्सरः । सँव्वथ्सरो विराट् । सँव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । विराड् विराजम् । विरा-
डिति वि—राट् । विराजमाप्नोति । विराजमिति वि—राजम् । आप्नोति दश । दश रात्रीः । रात्रीर्
दीर्घितः । दीर्घितः स्यात् । स्याद् दशाँषरा । दशाँषरा विराट् । दशाँषरेति दश—
अँषरा । विराड् विराजम् । विराडिति वि—राट् । विराजमाप्नोति । विराजमिति वि—राजम् ।
आप्नोति द्वादश । द्वादश रात्रीः । रात्रीर् दीर्घितः । दीर्घितः स्यात् । स्याद् द्वादश । द्वादश
मासाः । मासाः सँव्वथ्सरः । सँव्वथ्सरः सँव्वथ्सरः । सँव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । सँव्वथ्सरो
विराट् । सँव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । विराड् विराजम् । विराडिति वि—राट् । विराजमा-
प्नोति । विराजमिति वि—राजम् । आप्नोति त्रयोदश । त्रयोदश रात्रीः । त्रयोदशेति त्रयः—दश ।
रात्रीर् दीर्घितः । दीर्घितः स्यात् । स्यात् त्रयोदश । त्रयोदश मासाः । त्रयोदशेति त्रयः—
दश । ॥ [२७] ॥ मासाः सँव्वथ्सरः । सँव्वथ्सरः सँव्वथ्सरः । सँव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः ।
सँव्वथ्सरो विराट् । सँव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । विराड् विराजम् । विराडिति वि—राट् ।
विराजमाप्नोति । विराजमिति वि—राजम् । आप्नोति पञ्चदश । पञ्चदश रात्रीः । पञ्चदशेति पञ्च—
दश । रात्रीर् दीर्घितः । दीर्घितः स्यात् । स्यात् पञ्चदश । पञ्चदश वै । पञ्चदशेति पञ्च—
दश । वा अँर्द्धमासस्य । अँर्द्धमासस्य रात्रयः । अँर्द्धमासस्येत्यँर्द्ध—मासस्य । रात्रयोऽँर्द्धमा-
सशः । अँर्द्धमासशः सँव्वथ्सरः । अँर्द्धमासश इत्यँर्द्धमास—शः । सँव्वथ्सर आप्यते । सँव्व-

थ्स॒र इति॑ सम्—व॒थ्स॒रः । आ॒प्य॒ते स॒व्व॒थ्स॒रः । स॒व्व॒थ्स॒रो वि॒राट् । स॒व्व॒थ्स॒र इति॑ सम्—
व॒थ्स॒रः । वि॒राड् वि॒राज॑म् । वि॒राडि॑ति वि—राट् । वि॒राज॑माप्नोति । वि॒राज॑मिति॑ वि—राज॑म् ।
आ॒प्नो॒ति स॒प्तद॑श । स॒प्तद॑श रात्रीः । स॒प्तद॑शेति॑ स॒प्त—द॑श । रात्री॑र् दी॒ख्वि॒तः । दी॒ख्वि॒तः स्या॑त् ।
स्याद् द्वाद॑श । द्वाद॑श मा॒साः । मा॒साः पञ्च । पञ्च॑र्तवः । ऋ॒तवः॑ सः । स स॒व्व॒थ्स॒रः । स॒व्व॒-
थ्स॒रः स॒व्व॒थ्स॒रः । स॒व्व॒थ्स॒र इति॑ सम्—व॒थ्स॒रः । स॒व्व॒थ्स॒रो वि॒राट् । स॒व्व॒थ्स॒र इति॑ सम्—
व॒थ्स॒रः । वि॒राड् वि॒राज॑म् । वि॒राडि॑ति वि—राट् । वि॒राज॑माप्नोति । वि॒राज॑मिति॑ वि—राज॑म् ।
आ॒प्नो॒ति च॒तुर्विं॑शतिम् । च॒तुर्विं॑शति॒रात्रीः॑ । च॒तुर्विं॑शति॒मिति॑ च॒तुः—विं॑शतिम् । रात्री॑र्
दी॒ख्वि॒तः । दी॒ख्वि॒तः स्या॑त् । स्या॒च्च॒तुर्विं॑शतिः । च॒तुर्विं॑शति॒रर्द्ध॑मा॒साः । च॒तुर्विं॑शति॒रिति॑
च॒तुः—विं॑शतिः । अ॒र्द्ध॑मा॒साः स॒व्व॒थ्स॒रः । अ॒र्द्ध॑मा॒सा इत्य॑र्द्ध—मा॒साः । स॒व्व॒थ्स॒रः स॒व्व॒-
थ्स॒रः । स॒व्व॒थ्स॒र इति॑ सम्—व॒थ्स॒रः । स॒व्व॒थ्स॒रो वि॒राट् । स॒व्व॒थ्स॒र इति॑ सम्—व॒थ्स॒रः ।
वि॒राड् वि॒राज॑म् । वि॒राडि॑ति वि—राट् । वि॒राज॑माप्नोति । वि॒राज॑मिति॑ वि—राज॑म् । आ॒प्नो॒ति
त्रिं॑शतम् । त्रिं॑शत॒रात्रीः॑ । रात्री॑र् दी॒ख्वि॒तः । दी॒ख्वि॒तः स्या॑त् । स्या॒त् त्रिं॑शद॒ख्वरा॑ ।
॥ [२८] ॥ त्रिं॑शद॒ख्वरा॑ वि॒राट् । त्रिं॑शद॒ख्वरे॑ति॑ त्रिं॑शत—अ॒ख्वरा॑ । वि॒राड् वि॒राज॑म् ।
वि॒राडि॑ति वि—राट् । वि॒राज॑माप्नोति । वि॒राज॑मिति॑ वि—राज॑म् । आ॒प्नो॒ति मा॒सम् । मा॒सम्
दी॒ख्वि॒तः । दी॒ख्वि॒तः स्या॑त् । स्याद् यः । यो मा॒सः । मा॒सः सः । स स॒व्व॒थ्स॒रः । स॒व्व॒-
थ्स॒रः स॒व्व॒थ्स॒रः । स॒व्व॒थ्स॒र इति॑ सम्—व॒थ्स॒रः । स॒व्व॒थ्स॒रो वि॒राट् । स॒व्व॒थ्स॒र इति॑ सम्—
व॒थ्स॒रः । वि॒राड् वि॒राज॑म् । वि॒राडि॑ति वि—राट् । वि॒राज॑माप्नोति । वि॒राज॑मिति॑ वि—राज॑म् ।
आ॒प्नो॒ति च॒तुरः॑ । च॒तुरो॑ मा॒सः । मा॒सो दी॑ख्वि॒तः । दी॒ख्वि॒तः स्या॑त् । स्या॒च्च॒तुरः॑ । च॒तुरो॑ वै ।
वा ए॒तम् । ए॒तम् मा॒सः । मा॒सो व॑सवः । व॑सवोऽबि॒भरुः॑ । अ॒बि॒भरु॑स्ते । ते पृ॒थि॒वीम् । पृ॒थि॒-
वी॒मा । आऽज॑यन्न । अ॒ज॒यन् गाय॑त्रीम् । गाय॑त्रीम् छन्दः । छन्दोऽष्टौ । अ॒ष्टौ रु॒द्राः । रु॒द्रास्ते ।
तेऽन्त॑रि॒ख्वम् । अ॒न्त॑रि॒ख्वमा॑ । आऽज॑यन्न । अ॒ज॒यन् त्रि॑ष्टु॒भम् । त्रि॑ष्टु॒भम् छन्दः॑ । छन्दो॑ द्वाद॑श ।
द्वाद॑शादित्याः । आ॒दि॒त्यास्ते॑ । ते दि॒वम् । दि॒वमा॑ । आऽज॑यन्न । अ॒ज॒यन् ज॑गतीम् । ज॑गतीम्
छन्दः॑ । छन्द॑स्ततः । ततो॑ वै । वै ते । ते व्या॒वृ॒तम् । व्या॒वृ॒तम॑गच्छन्न । व्या॒वृ॒तमि॑ति॑ वि—
आ॒वृ॒तम् । अ॒ग॒च्छन् श्रै॒ष्ठ्य॑म् । श्रै॒ष्ठ्य॑म् दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑म् तस्मा॑त् । तस्मा॑द् द्वाद॑श । द्वाद॑श

मासः । मासो भृत्वा । भृत्वाऽग्निम् । अग्निम् चिन्वीत । चिन्वीत द्वादश । द्वादश मासाः । मासाः सव्वथ्सरः । सव्वथ्सरः सव्वथ्सरः । सव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । सव्वथ्सरोऽग्निः । सव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । अग्निश्चित्यः । चित्यस्तस्य । तस्याहोरात्राणि । अहोरात्राणीष्टकाः । अहोरात्राणीत्यहः—रात्राणि । इष्टका आप्तेष्टकम् । आप्तेष्टकमेनम् । आप्तेष्टकमित्याप्त—इष्टकम् । एनम् चिनुते । चिनुतेऽथौ । अथौ व्यावृतम् । अथो इत्यथौ । व्यावृतमेव । व्यावृतमिति वि—आवृतम् । एव गच्छति । गच्छति श्रैष्ठ्यम् । श्रैष्ठ्यं समानानाम् । समानानामिति समा—नानाम् ॥ ॥ [२९] ॥

(स्यात् त्रयोदश त्रिंशत् रात्रीर्दीर्घितः स्याद् वै ते ऽष्टाविंशतिश्च)

॥ ७ ॥

सुवर्गाय वै । सुवर्गायेति सुवः—गाय । वा एषः । एष लोकाय । लोकाय चीयते । चीयते यत् । यदग्निः । अग्निस्तम् । तय्यत् । यन्न । नान्वारोहेत् । अन्वारोहेत् सुवर्गात् । अन्वारोहेदित्यनु—आरोहेत् । सुवर्गाल्लोकात् । सुवर्गादिति सुवः—गात् । लोकाद् यजमानः । यजमानो हीयेत । हीयेत पृथिवीम् । पृथिवीमा । आऽक्रमिषम् । अक्रमिषम् प्राणः । प्राणो मा । प्राण इति प्र—अनः । मा मा । मा हासीत् । हासीदन्तरिखम् । अन्तरिखम् । आऽक्रमिषम् । अक्रमिषम् प्रजा । प्रजा मा । प्रजेति प्र—जा । मा मा । मा हासीत् । हासीद् दिवम् । दिवमा । आऽक्रमिषम् । अक्रमिषं सुवः । सुवरगन्म । अगन्मेति । इत्याह । आहैषः । एष वै । वा अग्नेः । अग्नेरन्वारोहः । अन्वारोहस्तेन । अन्वारोह इत्यनु—आरोहः । तेनैव । एवैनम् । एनमन्वारोहति । अन्वारोहति सुवर्गस्य । अन्वारोहतीत्यनु—आरोहति । सुवर्गस्य लोकस्य । सुवर्गस्येति सुवः—गस्य । लोकस्य समष्ट्यै । समष्ट्यै यत् । समष्ट्या इति सम्—अष्ट्यै । यत् पृषसम्मिताम् । पृषसम्मिताम् मिनुयात् । पृषसम्मितामिति पृष—सम्मिताम् । मिनुयात् कनीयांसम् । ॥ [३०] ॥ कनीयांसयज्ञक्रतुम् । यज्ञक्रतुमुप । यज्ञक्रतुमिति यज्ञ—क्रतुम् । उपेयात् । इयात् पापीयसी । पापीयस्यस्य । अस्यात्मनः । आत्मनः प्रजा । प्रजा स्यात् । प्रजेति प्र—जा । स्याद् वेदिसम्मिताम् । वेदिसम्मिताम् मिनोति । वेदिसम्मितामिति वेदि—सम्मिताम् । मिनोति ज्यायांसम् । ज्यायांसमेव । एव यज्ञक्रतुम् । यज्ञक्रतुमुप । यज्ञक्रतुमिति यज्ञ—क्रतुम् ।

उपैति। एति न। नास्य। अस्यात्मनः। आत्मनः पापीयसी। पापीयसी प्रजा। प्रजा भवति। प्रजेति प्र—जा। भवति साहस्रम्। साहस्रम् चिन्वीत। चिन्वीत प्रथमम्। प्रथमम् चिन्वानः। चिन्वानः सहस्रसम्मितः। सहस्रसम्मितो वै। सहस्रसम्मिति सहस्र—सम्मितः। वा अयम्। अयल्लोकः। लोक इमम्। इममेव। एव लोकम्। लोकमभि। अभि जयति। जयति द्विषाहस्रम्। द्विषाहस्रम् चिन्वीत। द्विषाहस्रमिति द्वि—साहस्रम्। चिन्वीत द्वितीयम्। द्वितीयम् चिन्वानः। चिन्वानो द्विषाहस्रम्। द्विषाहस्रवै। द्विषाहस्रमिति द्वि—साहस्रम्। वा अन्तरिक्षम्। अन्तरिक्षमन्तरिक्षम्। अन्तरिक्षमेव। एवाभि। अभि जयति। जयति त्रिषाहस्रम्। त्रिषाहस्रम् चिन्वीत। त्रिषाहस्रमिति त्रि—साहस्रम्। चिन्वीत तृतीयम्। तृतीयम् चिन्वानः। चिन्वानस्त्रिषाहस्रः। ॥ [३१] ॥ त्रिषाहस्रो वै। त्रिषाहस्र इति त्रि—साहस्रः। वा असौ। असौ लोकः। लोकौऽमुम्। अमुमेव। एव लोकम्। लोकमभि। अभि जयति। जयति जानुदघ्नम्। जानुदघ्नम् चिन्वीत। जानुदघ्नमिति जानु—दघ्नम्। चिन्वीत प्रथमम्। प्रथमम् चिन्वानः। चिन्वानो गायत्रिया। गायत्रियैव। एवेमम्। इमल्लोकम्। लोकमभ्यारोहति। अभ्यारोहति नाभिदघ्नम्। अभ्यारोहतीत्यभि—आरोहति। नाभिदघ्नम् चिन्वीत। नाभिदघ्नमिति नाभि—दघ्नम्। चिन्वीत द्वितीयम्। द्वितीयम् चिन्वानः। चिन्वानस्त्रिष्टुभा। त्रिष्टुभैव। एवान्तरिक्षम्। अन्तरिक्षमभ्यारोहति। अभ्यारोहति ग्रीवदघ्नम्। अभ्यारोहतीत्यभि—आरोहति। ग्रीवदघ्नम् चिन्वीत। ग्रीवदघ्नमिति ग्रीव—दघ्नम्। चिन्वीत तृतीयम्। तृतीयम् चिन्वानः। चिन्वानो जगत्या। जगत्यैव। एवामुम्। अमुल्लोकम्। लोकमभ्यारोहति। अभ्यारोहति न। अभ्यारोहतीत्यभि—आरोहति। नाग्निम्। अग्निम् चित्वा। चित्वा रामाम्। रामामुप। उपेयात्। इयादयोनौ। अयोनौ रेतः। रेतो धास्यामि। धास्यामीति। इति न। न द्वितीयम्। द्वितीयम् चित्वा। चित्वाऽन्यस्य। अन्यस्य स्त्रियम्। स्त्रियमुप। ॥ [३२] ॥ उपेयात्। इयान् न। न तृतीयम्। तृतीयम् चित्वा। चित्वा काम्। काम् चन। चनोप। उपेयात्। इयाद् रेतः। रेतो वै। वा एतत्। एतन् नि। नि धत्ते। धत्ते यत्। यदग्निम्। अग्निम् चिनुते। चिनुते यत्। यदुपेयात्। उपेयाद् रेतसा। उपेयादित्युप—इयात्। रेतसा वि। व्यृद्धयेत। ऋद्धयेताथौ। अथो खलु। अथो इत्यथौ। खल्वाहुः। आहुरप्रजस्यम्। अप्रजस्यम् तत्। अप्रजस्यमित्यप्र—जस्यम्। तद् यत्। यन् न। नोपेयात्।

उपेयादिति। उपेयादित्युप—इयात्। इति यत्। यद् रेतस्सिचौ। रेतस्सिचावुपदधाति। रेत-
 स्सिचाविति रेतः—सिचौ। उपदधाति ते। उपदधातीत्युप—दधाति। ते एव। ते इति ते।
 एव यजमानस्य। यजमानस्य रेतः। रेतौ बिभृतः। बिभृतस्तस्मात्। तस्मादुप। उपेयात्।
 इयाद् रेतसः। रेतसोऽस्कन्दाय। अस्कन्दाय त्रीणि। त्रीणि वाव। वाव रेतोऽसि। रेतोऽसि
 पिता। पिता पुत्रः। पुत्रः पौत्रः। पौत्रो यत्। ॥ [३३] ॥ यद् द्वे। द्वे रेतस्सिचौ। द्वे इति द्वे।
 रेतस्सिचावुपदद्ध्यात्। रेतस्सिचाविति रेतः—सिचौ। उपदद्ध्याद् रेतः। उपदद्ध्यादित्युप—
 दद्ध्यात्। रेतोऽस्य। अस्य वि। विच्छिन्द्यात्। छिन्द्यात् तिस्रः। तिस्र उप। उप दधाति।
 दधाति रेतसः। रेतसः सन्तत्यै। सन्तत्या इयम्। सन्तत्या इति सम—तत्यै। इयव्वाव। वाव
 प्रथमा। प्रथमा रेतस्सिक्। रेतस्सिग् वाक्। रेतस्सिगिति रेतः—सिक्। वाग् वै। वा इयम्।
 इयम् तस्मात्। तस्मात् पश्यन्ति। पश्यन्तीमाम्। इमाम् पश्यन्ति। पश्यन्ति वाचम्। वाच-
 व्वदन्तीम्। वदन्तीमन्तरिखम्। अन्तरिखम् द्वितीया। द्वितीया प्राणः। प्राणो वै। प्राण इति
 प्र—अनः। वा अन्तरिखम्। अन्तरिखम् तस्मात्। तस्मान् न। नान्तरिखम्। अन्तरिखम्
 पश्यन्ति। पश्यन्ति न। न प्राणम्। प्राणमसौ। प्राणमिति प्र—अनम्। असौ तृतीया। तृतीया
 चरवुः। चरवुर् वै। वा असौ। असौ तस्मात्। तस्मात् पश्यन्ति। पश्यन्त्यमूम्। अमूम्
 पश्यन्ति। पश्यन्ति चरवुः। चरवुर् यजुषा। यजुषेमाम्। इमाम् च। चामूम्। ॥ [३४] ॥
 अमूम् च। चोप। उप दधाति। दधाति मनसा। मनसा मद्धमाम्। मद्धमामेषाम्। एषा-
 ल्लोकानाम्। लोकानाम् कृत्यै। कृत्या अथो। अथो प्राणानाम्। अथो इत्यथो। प्राणाना-
 मिष्टः। प्राणानामिति प्र—अनानाम्। इष्टो यज्ञः। यज्ञो भृगुभिः। भृगुभिराशीर्दाः। भृगुभि-
 रिति भृगु—भिः। आशीर्दा वसुभिः। आशीर्दा इत्याशीः—दाः। वसुभिस्तस्य। वसुभिरिति
 वसु—भिः। तस्य ते। त इष्टस्य। इष्टस्य वीतस्य। वीतस्य द्रविणा। द्रविणेह। इह भर्खीय।
 भर्खीयेति। इत्याह। आह स्तुतशस्त्रे। स्तुतशस्त्रे एव। स्तुतशस्त्रे इति स्तुत—शस्त्रे। एवैतेन।
 एतेन दुहे। दुहे पिता। पिता मातरिश्वा। मातरिश्वाऽच्छिद्रा। अच्छिद्रा पदा। पदा धाः। धा
 अच्छिद्राः। अच्छिद्रा उशिजः। उशिजः पदा। पदाऽनु। अनु तखुः। तखुः सोमः। सोमो
 विश्ववित्। विश्वविन् नेता। विश्वविदिति विश्व—वित्। नेता नेषत्। नेषद् बृहस्पतिः। बृह-

स्पतिरुक्थामदानी । उक्थामदानी शंसिषत् । उक्थामदानीत्युक्थ—मदानी । शंसिषदिति ।
इत्याह । आहैतत् । एतद् वै । वा अग्नेः । अग्नेरुक्थम् । उक्थम् तेन । तेनैव । एवैनम् । एनमनु ।
अनु शंसति । शंसतीति संसति ॥ ॥ [३५] ॥

(मिनुयात् तृतीयम् चिन्वानः स्त्रियम् पौत्रं च वै सप्त च)

॥ ८ ॥

★

सूयते वै । वा एषः । एषोऽग्नीनाम् । अग्नीनाय्यः । य उखायाम् । उखायाम् भ्रियते । भ्रियते
यत् । यद्धः । अधः सादयेत् । सादयेद् गर्भोः । गर्भोः प्रपादुकाः । प्रपादुकाः स्युः । प्रपादुका इति
प्र—पादुकाः । स्युरथो । अथो यथा । अथो इत्यथो । यथा सवात् । सवात् प्रत्यवरोहति । प्रत्य-
वरोहति तादृक् । प्रत्यवरोहतीति प्रति—अवरोहति । तादृगेव । एव तत् । तदासन्दी । आसन्दी
सादयति । सादयति गर्भाणाम् । गर्भाणाम् धृत्यै । धृत्या अप्रपादाय । अप्रपादायाथो । अप्र-
पादायेत्यप्र—पादाय । अथो सवम् । अथो इत्यथो । सवमेव । एवैनम् । एनम् करोति । करोति
गर्भः । गर्भो वै । वा एषः । एष यत् । यदुख्यः । उख्यो योनिः । योनिः शिक्यम् । शिक्यय्यत् ।
यच्छिक्यात् । शिक्यादुखाम् । उखाम् निरूहेत् । निरूहेद् योनेः । निरूहेदिति निः—ऊहेत् ।
योनेर् गर्भम् । गर्भम् निः । निरूहण्यात् । हण्याथ षडुद्यामम् । षडुद्यामं शिक्यम् । षडुद्या-
ममिति षट्—उद्यामम् । शिक्यम् भवति । भवति षोढाविहितः । षोढाविहितो वै । षोढाविहित
इति षोढा—विहितः । वै पुरुषः ॥ [३६] ॥ पुरुष आत्मा । आत्मा च । च शिरः । शिरश्च ।
च चत्वारि । चत्वार्यङ्गानि । अङ्गान्यात्मन् । आत्मन्नेव । एवैनम् । एनम् बिभर्ति । बिभर्ति
प्रजापतिः । प्रजापतिर् वै । प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः । वा एषः । एष यत् । यदग्निः । अग्नि-
स्तस्य । तस्योखा । उखा च । चोलूखलम् । उलूखलम् च । च स्तनौ । स्तनौ तौ । तावस्य ।
अस्य प्रजाः । प्रजा उप । प्रजा इति प्र—जाः । उप जीवन्ति । जीवन्ति यत् । यदुखाम् । उखाम्
च । चोलूखलम् । उलूखलम् च । चोपदधाति । उपदधाति ताभ्याम् । उपदधातीत्युप—दधाति ।
ताभ्यामेव । एव यजमानः । यजमानोऽमुष्मिन् । अमुष्मिँल्लोके । लोकेऽग्निम् । अग्निम् दुहे ।
दुहे सव्वथ्सरः । सव्वथ्सरो वै । सव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । वा एषः । एष यत् । यदग्निः ।
अग्निस्तस्य । तस्य त्रेधाविहिताः । त्रेधाविहिता इष्टकाः । त्रेधाविहिता इति त्रेधा—विहिताः ।

इष्टकाः प्राजापत्याः । प्राजापत्या वैष्णवीः । प्राजापत्या इति प्राजा—पत्याः । वैष्णवीर् वैश्व-
 कर्मणीः । ॥ [३७] ॥ वैश्वकर्मणीरहोरात्राणि । वैश्वकर्मणीरिति वैश्व—कर्मणीः । अहोरात्रा-
 ण्येव । अहोरात्राणीत्यहः—रात्राणि । एवास्य । अस्य प्राजापत्याः । प्राजापत्या यत् । प्राजा-
 पत्या इति प्राजा—पत्याः । यदुख्यम् । उख्यम् बिभर्ति । बिभर्ति प्राजापत्याः । प्राजपत्या एव ।
 प्राजापत्या इति प्राजा—पत्याः । एव तत् । तदुप । उप धत्ते । धत्ते यत् । यत् समिधः । समिध
 आदधाति । समिध इति सम—इधः । आदधाति वैष्णवाः । आदधातीत्या—दधाति । वैष्णवा वै ।
 वै वनस्पतयः । वनस्पतयो वैष्णवीः । वैष्णवीरेव । एव तत् । तदुप । उप धत्ते । धत्ते यत् । यदिष्ट-
 काभिः । इष्टकाभिरग्निम् । अग्निम् चिनोति । चिनोतीयम् । इयँवै । वै विश्वकर्मा । विश्वकर्मा वैश्व-
 कर्मणीः । विश्वकर्मेति विश्व—कर्मा । वैश्वकर्मणीरेव । वैश्वकर्मणीरिति वैश्व—कर्मणीः । एव तत् ।
 तदुप । उप धत्ते । धत्ते तस्मात् । तस्मादाहुः । आहुस्त्रिवृत् । त्रिवृदग्निः । त्रिवृदिति त्रि—वृत् ।
 अग्निरिति । इति तम् । तँवै । वा एतम् । एतय्यजमानः । यजमान एव । एव चिन्वीत । चिन्वीत
 यत् । यदस्य । अस्यान्यः । अन्यश्चिनुयात् । चिनुयाद् यत् । यत् तम् । तम् दक्षिणाभिः ।
 दक्षिणाभिर् न । न राधयेत् । राधयेदग्निम् । अग्निमस्य । अस्य वृज्जीत । वृज्जीत यः । योऽस्य ।
 अस्याग्निम् । अग्निम् चिनुयात् । चिनुयात् तम् । तम् दक्षिणाभिः । दक्षिणाभी राधयेत् । राध-
 येदग्निम् । अग्निमेव । एव तत् । तत् स्पृणोति । स्पृणोतीति स्पृणोति ॥ ॥ [३८] ॥

(षोढाविहितो वै वैष्णवी रन्यो विश्वशक्तिश्च)

॥ ९ ॥

★

प्रजापतिरग्निम् । प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः । अग्निमचिनुत । अचिनुतर्तुभिः । ऋतुभिः
 सँवथ्सरम् । ऋतुभिरित्यृतु—भिः । सँवथ्सरँवसन्तेन । सँवथ्सरमिति सम्—वथ्सरम् । वस-
 न्तेनैव । एवास्य । अस्य पूर्वार्द्धम् । पूर्वार्द्धमचिनुत । पूर्वार्द्धमिति पूर्व—अर्द्धम् । अचिनुत
 ग्रीष्मेण । ग्रीष्मेण दक्षिणम् । दक्षिणम् पृथ्वम् । पृथ्वँवृषाभिः । वृषाभिः पुच्छम् ।
 पुच्छं शरदः । शरदोत्तरम् । उत्तरम् पृथ्वम् । उत्तरमित्युत्—तरम् । पृथ्वं हेमन्तेन । हेम-
 न्तेन मद्धम् । मद्धम् ब्रह्मणा । ब्रह्मणा वै । वा अस्य । अस्य तत् । तत् पूर्वार्द्धम् । पूर्वार्द्धमचि-
 नुत । पूर्वार्द्धमिति पूर्व—अर्द्धम् । अचिनुत र्षत्रेण । र्षत्रेण दक्षिणम् । दक्षिणम् पृथ्वम् ।

प॒रुष॑म् प॒शुभिः॑ । प॒शुभिः॑ पु॒च्छ॑म् । प॒शुभि॑रिति प॒शु—भिः॑ । पु॒च्छ॑व्वि॒शा । वि॒शोत्त॑रम् । उ॒त्तर॑म्
 प॒रुष॑म् । उ॒त्तर॑मित्यु॒त्—त॒रम् । प॒रुष॑मा॒शया॑ । आ॒शया॑ म॒रुह्य॑म् । म॒रुह्य॑य्यः । य ए॒वम् । ए॒व—
 वि॒द्वान् । वि॒द्वान॒ग्निम् । अ॒ग्निम् चि॑नुते । चि॒नुत ऋ॑तुभिः । ऋ॒तुभि॑रे॒व । ऋ॒तुभि॑रित्यु॒त्—भिः॑ ।
 ए॒वैन॑म् । ए॒नम् चि॑नुते । चि॒नुतेऽथो॑ । अथो॑ ए॒तत् । अथो॑ इत्यथो॑ । ए॒तदे॒व । ए॒व सर्व॑म् । सर्व—
 म॒व । अ॒व रु॒न्धे । ॥ [३९] ॥ रु॒न्धे शृ॑ण्वन्ति । शृ॒ण्वन्त्ये॒नम् । ए॒नम॒ग्निम् । अ॒ग्निम् चि॑क्या॒नम् ।
 चि॒क्या॒नम॒त्ति । अ॒त्त्यन्न॑म् । अ॒न्नः रो॑चते । रो॒चत इ॒यम् । इ॒यव्वा॑व । वा॒व प्र॑थ॒मा । प्र॒थमा॑ चि॒तिः ।
 चि॒तिरो॑ष॒धयः॑ । ओ॒ष॒धयो॑ व॒नस्प॑तयः । व॒नस्प॑तयः पु॒रीष॑म् । पु॒रीष॑म॒न्तरि॑ष्वम् । अ॒न्तरि॑ष्वम्
 द्वि॒तीया॑ । द्वि॒तीया॑ व॒यांसि॑ । व॒यांसि॑ पु॒रीष॑म् । पु॒रीष॑म॒सौ । अ॒सौ तृ॒तीया॑ । तृ॒तीया॑ न॒रुष॑-
 त्राणि । न॒रुष॑त्राणि पु॒रीष॑म् । पु॒रीष॑य्य॒ज्ञः । य॒ज्ञश्च॑तु॒र्थी । च॒तु॒र्थी द॑रु॒षिणा॑ । द॑रु॒षिणा॑ पु॒रीष॑म् ।
 पु॒रीष॑य्य॒ज॒मानः॑ । य॒ज॒मानः॑ प॒ञ्चमी॑ । प॒ञ्चमी॑ प्र॒जा । प्र॒जा पु॒रीष॑म् । प्र॒जेति॑ प्र—जा । पु॒रीष॑य्य॒त् ।
 यत् त्रि॑चि॒तीक॑म् । त्रि॒चि॒तीक॑म् चि॒न्वीत॑ । त्रि॒चि॒तीक॑मि॒ति त्रि—चि॒तीक॑म् । चि॒न्वीत॑ य॒ज्ञम् ।
 य॒ज्ञम् द॑रु॒षिणा॑म् । द॑रु॒षिणा॑मा॒त्मान॑म् । आ॒त्मान॑म् प्र॒जाम् । प्र॒जाम॑न्तः । प्र॒जामि॑ति प्र—
 जाम् । अ॒न्तरि॑यात् । इ॒यात् तस्मा॑त् । तस्मा॑त् प॒ञ्चचि॑तीकः । प॒ञ्चचि॑तीकश्चे॒तव्यः॑ । प॒ञ्चचि॑तीक॒
 इति॑ प॒ञ्च—चि॒तीकः॑ । चे॒तव्य॑ ए॒तत् । ए॒तदे॒व । ए॒व सर्व॑म् । सर्व॑ः स्पृ॒णोति॑ । स्पृ॒णोति॑ यत् । यत्
 ति॒स्रः । ति॒स्रश्चित॑यः । चि॒तय॑स्त्रि॒वृत् । ॥ [४०] ॥ त्रि॒वृद॑धि । त्रि॒वृदि॑ति त्रि—वृत् । ह्य॒ग्निः ।
 अ॒ग्निर् यत् । यद् द्वे॑ । द्वे द्वि॒पात् । द्वे इति॑ द्वे । द्वि॒पाद् य॒ज॒मानः॑ । द्वि॒पादि॑ति द्वि—पात् । य॒ज॒मानः॑
 प्र॒तिष्ठि॑त्यै । प्र॒तिष्ठि॑त्यै प॒ञ्च । प्र॒तिष्ठि॑त्या इति॑ प्र॒ति—स्थि॑त्यै । प॒ञ्च चि॑तयः । चि॒तयो॑ भ॒वन्ति॑ ।
 भ॒वन्ति॑ पा॒ङ्क्तः॑ । पा॒ङ्क्तः॑ पु॒रुषः॑ । पु॒रुष आ॒त्मान॑म् । आ॒त्मान॑मे॒व । ए॒व स्पृ॒णोति॑ । स्पृ॒णोति॑
 प॒ञ्च । प॒ञ्च चि॑तयः । चि॒तयो॑ भ॒वन्ति॑ । भ॒वन्ति॑ प॒ञ्चभिः॑ । प॒ञ्चभिः॑ पु॒रीषैः॑ । प॒ञ्चभि॑रिति प॒ञ्च—भिः॑ ।
 पु॒रीषै॑र॒भि । अ॒भ्यू॒हति॑ । ऊ॒हति॑ द॒श । द॒श स॒म् । स॒म् प॑द्यन्ते । प॒द्यन्ते॑ द॒शा॒रुष॑रः । द॒शा॒रुष॑रो॒ वै ।
 द॒शा॒रुष॑र इति॑ द॒श—अ॒रुष॑रः । वै पु॒रुषः॑ । पु॒रुषो॑ या॒वान् । या॒वाने॒व । ए॒व पु॒रुषः॑ । पु॒रुष॑स्तम् ।
 तः स्पृ॒णोति॑ । स्पृ॒णोत्य॑थो॑ । अथो॑ द॒शा॒रुष॑रा । अथो॑ इत्यथो॑ । द॒शा॒रुष॑रा वि॒राट् । द॒शा॒रुष॑रेति॑
 द॒श—अ॒रुष॑रा । वि॒राड॒न्नम् । वि॒राडि॑ति वि—राट् । अ॒न्नावि॑राट् । वि॒राड् वि॒राजि॑ । वि॒राडि॑ति
 वि—राट् । वि॒राज्ये॒व । वि॒राजी॑ति वि—राजि॑ । ए॒वान्नाद्ये॑ । अ॒न्नाद्ये॑ प्र॒ति । अ॒न्नाद्य॑ इत्य॒न्न—अ॒द्ये॑ ।

प्रति तिष्ठति । तिष्ठति सव्वथ्सरः । सव्वथ्सरो वै । सव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । वै षष्ठी । षष्ठी चितिः । चित्तिरऋतवः । ऋतवः पुरीषम् । पुरीषं षट् । षट् चितयः । चितयो भवन्ति । भवन्ति षट् । षट् पुरीषाणि । पुरीषाणि द्वादश । द्वादश सम् । सम् पद्यन्ते । पद्यन्ते द्वादश । द्वादश मासाः । मासाः सव्वथ्सरः । सव्वथ्सरः सव्वथ्सरे । सव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरः । सव्वथ्सर एव । सव्वथ्सर इति सम्—वथ्सरे । एव प्रति । प्रति तिष्ठति । तिष्ठतीति तिष्ठति ॥ ॥ [४१] ॥

(अव चितयः पुरीषम् पञ्चदश च)

॥ १० ॥

★

रोहितो धूम्ररोहितः । धूम्ररोहितः कर्कन्धुरोहितः । धूम्ररोहित इति धूम्र—रोहितः । कर्कन्धु-रोहितस्ते । कर्कन्धुरोहित इति कर्कन्धु—रोहितः । ते प्राजापत्याः । प्राजापत्या बभ्रुः । प्राजापत्या इति प्राजा—पत्याः । बभ्रुररुणबभ्रुः । अरुणबभ्रुः शुक्बभ्रुः । अरुणबभ्रुरित्यरुण-बभ्रुः । शुक्बभ्रुस्ते । शुक्बभ्रुरिति शुक्—बभ्रुः । ते रौद्राः । रौद्राः श्येतः । श्येतः श्येताख्वः । श्येताख्वः श्येतग्रीवः । श्येताख्व इति श्येत—अख्वः । श्येतग्रीवस्ते । श्येतग्रीव इति श्येत—ग्रीवः । ते पितृदेवत्याः । पितृदेवत्यास्तिस्रः । पितृदेवत्या इति पितृ—देवत्याः । तिस्रः कृष्णाः । कृष्णा वशाः । वशा वारुण्यः । वारुण्यस्तिस्रः । तिस्रः श्वेताः । श्वेता वशाः । वशाः सौर्यः । सौर्यो मैत्राबारुहस्पत्याः । मैत्राबारुहस्पत्या धूम्रललामाः । मैत्राबारुहस्पत्या इति मैत्रा-बारुहस्पत्याः । धूम्रललामास्तूपराः । धूम्रललामा इति धूम्र—ललामाः । तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [४२] ॥

(रोहितः षड्विंशतिः)

॥ ११ ॥

★

पृश्निस्तिरश्चीनपृश्निः । तिरश्चीनपृश्नि, रूद्ध्वपृश्निः । तिरश्चीनपृश्निरिति तिरश्चीन-पृश्निः । ऊद्ध्वपृश्निस्ते । ऊद्ध्वपृश्निरित्यूद्ध्व—पृश्निः । ते मारुताः । मारुताः फल्गूः । फल्गू लोहितोर्णी । लोहितोर्णी बलखी । लोहितोर्णीति लोहित—ऊर्णी । बलखी ताः ।

ताः सारस्वत्यः । सारस्वत्यः पृषती । पृषती स्थूलपृषती । स्थूलपृषती ख्षुद्रपृषती । स्थूलपृषतीति स्थूल—पृषती । ख्षुद्रपृषती ताः । ख्षुद्रपृषतीति ख्षुद्र—पृषती । ता वैश्वदेव्यः । वैश्वदेव्यस्तिस्त्रः । वैश्वदेव्य इति वैश्व—देव्यः । तिस्रः श्यामाः । श्यामा वशाः । वशाः पौष्णियः । पौष्णियस्तिस्त्रः । तिस्रो रोहिणीः । रोहिणीर् वशाः । वशा मैत्रियः । मैत्रिय ऐन्द्राबारहस्पत्याः । ऐन्द्राबारहस्पत्या अरुणललामाः । ऐन्द्राबारहस्पत्या इत्यैन्द्रा—बारहस्पत्याः । अरुणललामास्तूपराः । अरुणललामा इत्यरुण—ललामाः । तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [४३] ॥

(पृश्निः षड्विंशतिः)

॥ १२ ॥

शितिबाहुरन्यतश्शितिबाहुः । शितिबाहुरिति शिति—बाहुः । अन्यतश्शितिबाहुः समन्तशितिबाहुः । अन्यतश्शितिबाहुरित्यन्यतः—शितिबाहुः । समन्तशितिबाहुस्ते । समन्तशितिबाहुरिति समन्त—शितिबाहुः । त ऐन्द्रवायवाः । ऐन्द्रवायवाः शितिरन्ध्रः । ऐन्द्रवायवा इत्यैन्द्र—वायवाः । शितिरन्ध्रोऽन्यतश्शितिरन्ध्रः । शितिरन्ध्र इति शिति—रन्ध्रः । अन्यतश्शितिरन्ध्रः समन्तशितिरन्ध्रः । अन्यतश्शितिरन्ध्र इत्यन्यतः—शितिरन्ध्रः । समन्तशितिरन्ध्रस्ते । समन्तशितिरन्ध्र इति समन्त—शितिरन्ध्रः । ते मैत्रावरुणाः । मैत्रावरुणाः शुद्धवालः । मैत्रावरुणा इति मैत्रा—वरुणाः । शुद्धवालः सर्वशुद्धवालः । शुद्धवाल इति शुद्ध—वालः । सर्वशुद्धवालो मणिवालः । सर्वशुद्धवाल इति सर्व—शुद्धवालः । मणिवालस्ते । मणिवाल इति मणि—वालः । त आश्विनाः । आश्विनास्तिस्त्रः । तिस्रः शिल्पाः । शिल्पा वशाः । वशा वैश्वदेव्यः । वैश्वदेव्यस्तिस्त्रः । वैश्वदेव्य इति वैश्व—देव्यः । तिस्रः श्येनीः । श्येनीः परमेष्ठिने । परमेष्ठिने सोमापौष्णाः । सोमापौष्णाः श्यामललामाः । सोमापौष्णा इति सोमा—पौष्णाः । श्यामललामास्तूपराः । श्यामललामा इति श्याम—ललामाः । तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [४४] ॥

(शितिबाहुः पञ्चविंशतिः)

॥ १३ ॥

उन्नत ऋषभः । उन्नत इत्युत—नतः । ऋषभो वामनः । वामनस्ते । त ऐन्द्रावरुणाः । ऐन्द्रा-
वरुणाः शितिककुत् । ऐन्द्रावरुणा इत्यैन्द्रा—वरुणाः । शितिककुच्छितिपृष्ठः । शितिककुदिति
शिति—ककुत् । शितिपृष्ठः शितिभसत् । शितिपृष्ठ इति शिति—पृष्ठः । शितिभसत् ते । शिति-
भसदिति शिति—भसत् । त ऐन्द्राबारुहस्पत्याः । ऐन्द्रा, बारुहस्पत्याः शितिपात् । ऐन्द्राबारुह-
स्पत्या इत्यैन्द्रा—बारुहस्पत्याः । शितिपाच्छित्योष्ठः । शितिपादिति शिति—पात् । शित्योष्ठः
शितिभ्रुः । शित्योष्ठ इति शिति—ओष्ठः । शितिभ्रुस्ते । शितिभ्रुरिति शिति—भ्रुः । त ऐन्द्रावै-
ष्णवाः । ऐन्द्रावैष्णवास्तिस्रः । ऐन्द्रावैष्णवा इत्यैन्द्रा—वैष्णवाः । तिस्रः सिद्धमाः । सिद्धमा
वशाः । वशा वैश्वकर्मण्यः । वैश्वकर्मण्यस्तिस्रः । वैश्वकर्मण्य इति वैश्व—कर्मण्यः । तिस्रो धात्रे ।
धात्रे पृषोदराः । पृषोदरा ऐन्द्रापौष्णाः । पृषोदरा इति पृष—उदराः । ऐन्द्रापौष्णाः श्येतल-
लामाः । ऐन्द्रापौष्णा इत्यैन्द्रा—पौष्णाः । श्येतललामा,स्तूपराः । श्येतललामा इति शेत—
ललामाः । तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [४५] ॥

(उन्नतः पञ्चविंशतिः)

॥ १४ ॥

★

कर्णास्त्रयः । त्रयो यामाः । यामाः सौम्याः । सौम्यास्त्रयः । त्रयः श्वितिङ्गाः । श्वितिङ्गा
अग्नये । अग्नये यविष्ठाय । यविष्ठाय त्रयः । त्रयो नकुलाः । नकुलास्तिस्रः । तिस्रो रोहिणीः ।
रोहिणीस्त्रयः । त्र्यव्यस्ताः । त्र्यव्य इति त्रि—अव्यः । ता वसूनाम् । वसूनाम् तिस्रः ।
तिस्रोऽरुणाः । अरुणा दित्यौह्यः । दित्यौह्यस्ताः । ता रुद्राणाम् । रुद्राणां सोमैन्द्राः । सोमैन्द्रा
बभ्रुललामाः । सोमैन्द्रा इति सोम—ऐन्द्राः । बभ्रुललामास्तूपराः । बभ्रुललामा इति बभ्रु—
ललामाः । तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [४६] ॥

(कर्णास्त्रयोविंशतिः)

॥ १५ ॥

★

शुण्ठास्त्रयः । त्रयो वैष्णवाः । वैष्णवा अधीलोधकर्णाः । अधीलोधकर्णा,स्त्रयः । अधीलो-
धकर्णा इत्यधीलोध—कर्णाः । त्रयो विष्णवे । विष्णवे उरुक्रमाय । उरुक्रमाय लफ्सुदिनः ।

उरुक्रमायेत्युरु—क्रमाय। लप्सुदिन स्रयः। त्रयो विष्णवे। विष्णव उरुगायाय। उरुगा-
याय पञ्चावीः। उरुगायायेत्युरु—गायाय। पञ्चावीस्तिस्त्रः। पञ्चावीरिति पञ्च—अवीः। तिस्त्र
आदित्यानाम्। आदित्यानाम् त्रिवत्साः। त्रिवत्सा,स्तिस्त्रः। त्रिवत्सा इति त्रि—वत्साः।
तिस्त्रोऽङ्गिरसाम्। अङ्गिरसामैन्द्रावैष्णवाः। ऐन्द्रावैष्णवा गौरललामाः। ऐन्द्रावैष्णवा
इत्यैन्द्रा—वैष्णवाः। गौरललामास्तूपराः। गौरललामा इति गौर—ललामाः। तूपरा इति
तूपराः ॥ ॥ [४७] ॥

(शृण्ठा विश्रतिः)

॥ १६ ॥

★

इन्द्राय राज्ञे। राज्ञे त्रयः। त्रयः शितिपृष्ठाः। शितिपृष्ठा इन्द्राय। शितिपृष्ठा इति शिति—
पृष्ठाः। इन्द्रायाधिराजाय। अधिराजाय त्रयः। अधिराजायेत्यधि—राजाय। त्रयः शितिक-
कुदः। शितिककुद इन्द्राय। शितिककुद इति शिति—ककुदः। इन्द्राय स्वराज्ञे। स्वराज्ञे त्रयः।
स्वराज्ञ इति स्व—राज्ञे। त्रयः शितिभसदः। शितिभसदस्तिस्त्रः। शितिभसद इति शिति—
भसदः। तिस्त्रस्तुर्यौह्यः। तुर्यौह्यः साद्ध्यानाम्। साद्ध्यानाम् तिस्त्रः। तिस्त्रः पष्ठौह्यः। पष्ठौह्यो
विश्वेषाम्। विश्वेषाम् देवानाम्। देवानामाग्नेन्द्राः। आग्नेन्द्राः कृष्णललामाः। कृष्णललामास्तू-
पराः। कृष्णललामा इति कृष्ण—ललामाः। तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [४८] ॥

(इन्द्राय राज्ञे द्वाविंशतिः)

॥ १७ ॥

★

अदित्यै त्रयः। त्रयो रोहितैताः। रोहितैता इन्द्राण्यै। रोहितैता इति रोहित—एताः। इन्द्राण्यै
त्रयः। त्रयः कृष्णैताः। कृष्णैताः कुह्वै। कृष्णैता इति कृष्ण—एताः। कुह्वै त्रयः। त्रयोऽरु-
णैताः। अरुणैतास्तिस्त्रः। अरुणैता इत्यरुण—एताः। तिस्त्रो धेनवः। धेनवो राकायै। राकायै
त्रयः। त्रयोऽनङ्गाहः। अनङ्गाहः सिनीवाल्या। सिनीवाल्या आग्नावैष्णवाः। आग्नावैष्णवा रोहि-
तललामाः। आग्नावैष्णवा इत्याग्ना—वैष्णवाः। रोहितललामा,स्तूपराः। रोहितललामा इति
रोहित—ललामाः। तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [४९] ॥

(अदित्या अष्टादश)

॥ १८ ॥

★

सौम्यास्त्रयः। त्रयः पिशङ्गाः। पिशङ्गाः सोमाय। सोमाय राज्ञे। राज्ञे त्रयः। त्रयः सारङ्गाः। सारङ्गाः पार्जन्याः। पार्जन्या नभोरूपाः। नभोरूपास्त्रिः। नभोरूपा इति नभः—रूपाः। तिस्रोऽजाः। अजा मल्हाः। मल्हा इन्द्राण्यै। इन्द्राण्यै तिस्रः। तिस्रो मेघ्यः। मेघ्य आदित्याः। आदित्या द्यावापृथिव्याः। द्यावापृथिव्या मालङ्गाः। द्यावापृथिव्या इति द्यावा—पृथिव्याः। मालङ्गास्तूपराः। तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [५०] ॥

(सौम्या एकात्रविंशतिः)

॥ १९ ॥

★

वारुणास्त्रयः। त्रयः कृष्णललामाः। कृष्णललामा वरुणाय। कृष्णललामा इति कृष्ण—ललामाः। वरुणाय राज्ञे। राज्ञे त्रयः। त्रयो रोहितललामाः। रोहितललामा वरुणाय। रोहितललामा इति रोहित—ललामाः। वरुणाय रिशादसे। रिशादसे त्रयः। रिशादस इति रिश—अदसे। त्रयोऽरुणललामाः। अरुणललामाः शिल्पाः। अरुणललामा इत्यरुण—ललामाः। शिल्पास्त्रयः। त्रयो वैश्वदेवाः। वैश्वदेवास्त्रयः। वैश्वदेवा इति वैश्व—देवाः। त्रयः पृश्नयः। पृश्नयः सर्वदेवत्याः। सर्वदेवत्या ऐन्द्रासूराः। सर्वदेवत्या इति सर्व—देवत्याः। ऐन्द्रासूराः श्येतललामाः। ऐन्द्रासूरा इत्यैन्द्रा—सूराः। श्येतललामास्तूपराः। श्येतललामा इति श्येत—ललामाः। तूपरा इति तूपराः ॥ ॥ [५१] ॥

(वारुणा विंशतिः)

॥ २० ॥

★

सोमाय स्वराज्ञे। स्वराज्ञेऽनोवाहौ। स्वराज्ञ इति स्व—राज्ञे। अनोवाहावनद्वाहौ। अनोवाहावित्यनः—वाहौ। अनद्वाहाविन्द्राग्निभ्याम्। इन्द्राग्निभ्यामोजोदाभ्याम्। इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि—भ्याम्। ओजोदाभ्यामुष्टारौ। ओजोदाभ्यामित्योजः—दाभ्याम्। उष्टाराविन्द्राग्निभ्याम्।

इन्द्राग्निभ्याम् बलदाभ्याम् । इन्द्राग्निभ्यामितीन्द्राग्नि—भ्याम् । बलदाभ्यां॑ सीरवाहौ । बलदाभ्यामिति बल—दाभ्याम् । सीरवाहावर्वी । सीरवाहाविति सीर—वाहौ । अवी द्वे । अवी इत्यवी । द्वे धेनू । द्वे इति द्वे । धेनू भौमी । धेनू इति धेनू । भौमी दिग्भ्यः । भौमी इति भौमी । दिग्भ्यो वडबे । दिग्भ्य इति दिक्—भ्यः । वडबे द्वे । वडबे इति वडबे । द्वे धेनू । द्वे इति द्वे । धेनू भौमी । धेनू इति धेनू । भौमी वैराजी । भौमी इति भौमी । वैराजी पुरुषी । वैराजी इति वैराजी । पुरुषी द्वे । पुरुषी इति पुरुषी । द्वे धेनू । द्वे इति द्वे । धेनू भौमी । धेनू इति धेनू । भौमी वायवे । भौमी इति भौमी । वायव आरोहणवाहौ । आरोहणवाहावर्नद्वाहौ । आरोहणवाहावित्यारोहण—वाहौ । अनड्वाहौ वारुणी । वारुणी कृष्णे । वारुणी इति वारुणी । कृष्णे वशे । कृष्णे इति कृष्णे । वशे अराड्यौ । वशे इति वशे । अराड्यौ दिव्यौ । दिव्यावृषभौ । ऋषभौ परिमरौ । परिमराविति परि—मरौ ॥ ॥ [५२] ॥

(सोमाय स्वराज्ञे चतुस्त्रिंशत्)

॥ २१ ॥

एकादश प्रातः । प्रातर् गव्याः । गव्याः पशवः । पशव आ । आ लभ्यन्ते । लभ्यन्ते छगलः । छगलः कल्माषः । कल्माषः किकिदीविः । किकिदीविर् विदीगयः । विदीगयस्ते । ते त्वाष्ट्राः । त्वाष्ट्राः सौरीः । सौरीर् नव । नव श्वेताः । श्वेता वशाः । वशा अनूबन्द्ध्याः । अनूबन्द्ध्या भवन्ति । अनूबन्द्ध्या इत्यनु—बन्द्ध्याः । भवन्त्याग्नेयः । आग्नेय ऐन्द्राग्रः । ऐन्द्राग्र आश्विनः । ऐन्द्राग्र इत्यैन्द्र—अग्रः । आश्विनस्ते । ते विशालयूपे । विशालयूप आ । विशालयूप इति विशाल—यूपे । आ लभ्यन्ते । लभ्यन्त इति लभ्यन्ते ॥ ॥ [५३] ॥

(एकादश प्रातः पञ्चविंशतिः)

॥ २२ ॥

पिशङ्गास्त्रयः । त्रयो वासन्ताः । वासन्ताः सारङ्गाः । सारङ्गास्त्रयः । त्रयो ग्रैष्माः । ग्रैष्माः पृषन्तः । पृषन्तस्त्रयः । त्रयो वार्षिकाः । वार्षिकाः पृश्नयः । पृश्नयस्त्रयः । त्रयः शारदाः । शारदाः पृश्निसक्थाः । पृश्निसक्थास्त्रयः । पृश्निसक्था इति पृश्नि—सक्थाः ।

त्रयो हैमन्तिकाः । हैमन्तिका अवलिप्ताः । अवलिप्ता स्त्रयः । अवलिप्ता इत्यव—लिप्ताः । त्रयः
शौशिराः । शौशिराः सँव्वथ्सराय । सँव्वथ्सराय निर्वव्षसः । सँव्वथ्सरायेति सम्—वथ्सराय ।
निर्वव्षस इति नि—वव्षसः ॥ ॥ [५४] ॥

(पिशाङ्गा विश्शतिः)

॥ २३ ॥

★

॥ हरिः ॐ ॥

पञ्चमकाण्डे षष्ठः प्रश्नः — क्रम पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
२३	५४

ॐ